

Onderzoek seksueel grensoverschrijdend gedrag – 2-meting

Rapport Ipsos I&O

www.ipsos-publiek.nl

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2025/042

Datum

maart 2025

Opdrachtgever

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Auteurs

Judith van Werkhoven
Leon Heuzels

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Inleiding	8
1.1 Doelstelling en onderzoeksvragen één-meting	8
1.2 Methode	9
1.3 Leeswijzer	9
2 Bekendheid met thematiek	11
2.1 Definiëren van seksueel grensoverschrijdend gedrag	11
2.2 Eigen ervaringen en in omgeving	16
2.3 Zelf vertonen van seksueel grensoverschrijdend gedrag	23
3 Urgentiegevoel	24
4 Bespreekbaarheid en (eigen) acties	30
4.1 Bespreekbaarheid en eigen acties	30
4.2 Eigen acties	33
4.3 Rol bij aanpakken	38
5 Seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk	41
5.1 Houding, gesprek en afspraken op werk	41
5.2 Seksueel grensoverschrijdend gedrag zelf meegemaakt of gezien op werk	46
5.3 Actie ondernemen op werk	48
A Bijlagen	51
A.1 Achtergrondkenmerken respondenten	51
A.2 Het I&O Research Panel	52

Samenvatting

Het kabinet zet met het Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld in op een brede aanpak om dit maatschappelijke probleem aan te pakken. Om vinger aan de pols te houden hoe de houding van Nederlanders zich ontwikkelt ten opzichte van dit onderwerp, voerde Ipsos I&O sinds 2023 drie metingen uit voor het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Doel van de metingen is inzicht te krijgen in de sentimenten die leven en de posities die Nederlanders innemen ten opzichte van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dit rapport bevat de resultaten van de 2-meting. De resultaten worden waar mogelijk vergeleken met de 0- en 1-meting. Deze samenvatting presenteert de uitkomsten van de drie metingen en de belangrijkste verschillen tussen de drie metingen.

Algemeen

We zien vergelijkbare resultaten over de afgelopen drie metingen. Tegelijk lijkt er ook een aantal (voorzichtige) bewegingen zichtbaar. Hoewel Nederlanders seksueel grensoverschrijdend gedrag als een ernstig maatschappelijk probleem zien dat aangepakt moet worden, zien we een complexe ontwikkeling in houding en het gedrag. Acties om het gedrag aan te pakken worden vaker als gepast gezien (denk hierbij aan het gesprek aangaan met de dader of met het slachtoffer). Ook wordt het onderwerp vaker op de werkvloer besproken. Tegelijkertijd neemt het algemene gemak om over het onderwerp te praten af, twijfelt men vaker wat als grensoverschrijdend moet worden gezien, en blijft de daadwerkelijke actiebereidheid bij waargenomen incidenten stabiel laag.

Het lijkt erop dat er meer bekendheid en duidelijkheid is over welke fysieke handelingen seksueel grensoverschrijdend kunnen zijn. We zien echter een zekere terughoudendheid bij het (h)erkennen van bepaalde mondelinge interacties als zijnde grensoverschrijdend en het gesprek aangaan over het onderwerp. We zien namelijk dat het aantal mensen dat twijfelt over opmerkingen en grappen die mogelijk seksueel grensoverschrijdend zijn toeneemt. Dit kan er op duiden dat het bewustzijn is toegenomen dat grappen of opmerkingen bij een ander negatief kunnen overkomen, wat een positieve ontwikkeling is. Tegelijkertijd kan het duiden op een zekere toename van onzekerheid en onduidelijkheid. Daarnaast vinden meer mensen het ongemakkelijk om het gesprek over dit onderwerp aan te gaan. De resultaten lijken in ieder geval te impliceren dat een groter algemeen bewustzijn over seksueel grensoverschrijdend gedrag de lading van 'het gesprek' verandert: de manier waarop mensen over het onderwerp denken en praten lijkt te veranderen. Twijfels over alle gedragsvormen (niet enkel mondelinge vormen) zijn echter wel stabiel gebleven en de groep die 'soms niet meer weet wat wel en niet kan' is juist kleiner geworden.

Op de volgende pagina staan per hoofdstuk de belangrijkste resultaten en verschillen tussen de metingen. Als er niet expliciet een jaartal genoemd wordt, gaat het om de resultaten van de afgelopen drie metingen. Vergelijkingen met enkel de resultaten van vorig jaar staan expliciet aangegeven (voorbeeld: 'ten opzichte van vorig jaar').

Bekendheid met de thematiek

- De perceptie van wat als seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt beschouwd, blijft grotendeels stabiel. Fysieke gedragsvormen worden het vaakst gezien als seksueel grensoverschrijdend (95% tot 98%). Daarna volgen het verspreiden van seksueel getinte berichten of foto's (91% tot 93%), het stellen van intieme vragen of het maken van seksueel getinte opmerkingen of grappen (62% tot 79%). Sinds 2023 is de groep die alle aangegeven gedragsvormen (h)erkend als seksueel grensoverschrijdend iets gegroeid.

- Ongeveer de helft van de Nederlanders twijfelt consistent over bepaalde gedragsvormen, met een lichte toename in twijfel over ongewenste seksueel getinte grappen (van 36% naar 40%) en opmerkingen (van 32% naar 36%).
- De perceptie van waar het gedrag plaatsvindt, is licht verschoven: minder op de werkvloer (van 49% naar 44%), meer in het openbaar vervoer (van 36% naar 40%) en publieke ruimtes (35% tot 40%).
- Voor het derde jaar op rij geeft ongeveer de helft van de Nederlanders aan ervaring te hebben (gehad) met seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dit jaar heeft een grotere groep het gedrag op het werk ervaren dan vorig jaar (van 37% naar 44%). Dit is opvallend, aangezien een kleinere groep denkt dat het gedrag op de werkvloer plaatsvindt, zoals in het punt hierboven staat aangegeven. Daarnaast is het belangrijk om te realiseren dat 'vaker ervaren' ook kan betekenen dat mensen het gedrag op werk sneller als zijnde seksueel grensoverschrijdend (h)erkennen.
- Er is een aanzienlijke stijging in de waarneming van dit gedrag in de eigen omgeving (het horen of zien dat een ander het gedrag ervaart) (van 37% naar 59%), mogelijk deels door verandering in vraagstelling. De laatste twee metingen onderscheidde 'afgelopen 12 maanden' en 'eerder', de 0-meting niet. Ondanks de gelijke vraagstelling steeg het percentage van 55% naar 59% tussen de vorige en huidige meting. Dit suggereert dat de vragenlijstwijziging niet de enige verklaring is voor de verandering.
- De bereidheid om actie te ondernemen bij waargenomen gedrag is niet gegroeid: ongeveer een derde (33% tot 36%) heeft actie ondernomen. 'Actie ondernemen' is in het onderzoek als volgt gedefinieerd: "Met een actie ondernemen bedoelen wij dat u actief iets heeft ondernomen om degene die het overkwam te helpen, toen u deze situatie zag gebeuren of erover hoorde. 'Het heeft mij aan het denken gezet' is geen actie. Erover praten met degene die het overkwam of iemand op het gedrag aanspreken zijn wel voorbeelden van acties.".
- Het percentage dat denkt zelf grensoverschrijdend gedrag te hebben vertoond, blijft onveranderd over drie jaar: ruim een op de tien (13% à 14%) denkt zelf wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag te hebben vertoond. Er zit dus een groot verschil tussen de groep die denkt het gedrag te hebben vertoond, en de groep die het gedrag zelf heeft ervaren (47%).

Urgentiegevoel

- Het urgentiegevoel bij de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag in Nederland blijft grotendeels stabiel over de drie metingen. Een meerderheid vindt het een groot probleem (55% tot 57%). Ook vindt een grote groep dat het gedrag harder moet worden aangepakt (66% tot 68%).
- Tegelijkertijd denken meer mensen dat de aandacht voor seksueel grensoverschrijdend gedrag ook misbruikt kan worden (of wordt) om iemand bewust te schaden (van 60% naar 65%).
- Driekwart (74%) van de Nederlanders vindt dat mensen beter geïnformeerd moeten worden over seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- Een minder grote groep stelt soms niet meer te weten wat wel en niet mag of kan (van 51% naar 43%).
- De perceptie over toe- of afname van dit gedrag in de laatste vijf jaar blijft stabiel: ongeveer vier op de tien denken dat het is toegenomen, en evenveel denken dat het gelijk is gebleven.
- Het beeld van de media-aandacht voor dit onderwerp is over drie jaar vrijwel nagenoeg onveranderd gebleven. Dit betreft de hoeveelheid media-aandacht (te veel of te weinig), gevolgen van de manier waarop de media aandacht geeft aan het onderwerp (positief of negatief), en de focus op de dader of het slachtoffer.

Bespreekbaarheid en (eigen) acties

- Driekwart (73%) van de Nederlanders vindt het belangrijk om binnen andermans grenzen te blijven, maar ruim de helft (55%) denkt niet na of hun eigen gedrag als grensoverschrijdend wordt ervaren.
- Ongeveer twee derde (67%) heeft geen behoefte aan gesprekken over seksueel grensoverschrijdend gedrag. Het gemak om over de thematiek te praten is de afgelopen tijd geleidelijk afgenomen (bij 'licht' gedrag van 75% naar 58%; bij 'zwaar' gedrag van 50% naar 42%; bespreekbaar maken met eigen kinderen van 64% naar 57%). Het aanspreken van anderen op grensoverschrijdend gedrag wordt als moeilijker ervaren dan voorheen.
- Minder mensen denken dat hun directe omgeving dezelfde mening heeft over dit onderwerp als zichzelf (van 56% naar 50%).
- Mensen konden bij enkele scenario's van seksueel grensoverschrijdend gedrag aangeven welke acties zij hier gepast zouden vinden. Dit jaar worden bij alle scenario's meer acties gepast gevonden dan vorig jaar. In hoeverre een actie gepast wordt gevonden, is in alle gevallen toegenomen en nooit afgenomen. De grootste toenames zien we bij het bespreken met het slachtoffer (toenames van 3% tot 12%).
- De verantwoordelijkheid voor het verminderen van seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt door kleinere groepen toegeschreven aan de voorgestelde (potentieel verantwoordelijke) partijen: ouders, bedrijven, onderwijsinstellingen, rechters, politie, de overheid, omstanders en degenen die het overkomt.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag op werk

- De groep werkende Nederlanders die denkt dat het dankzij publieke schandalen (zoals The Voice) makkelijker is geworden om op werk (vaker) over seksueel grensoverschrijdend gedrag te praten, is kleiner geworden. Mogelijk is dat te verklaren omdat er in de periode vooraf aan de laatste meting geen grote schandalen in het nieuws waren.
- Hoewel uit meerdere stellingen blijkt dat een kleinere groep met gemak over het onderwerp praat, geeft een veel grotere groep werkende Nederlanders aan dat ze het vaak of regelmatig met een collega bespreken met wie zij een goede band hebben (van 10% naar 22%). Het onderwerp wordt ook iets vaker besproken met andere collega's (van 8% naar 12%) en met leidinggevenden (van 4% naar 10%).
- Sinds vorig jaar zijn er niet meer duidelijke afspraken gemaakt op werk over omgangsvormen: de helft geeft aan dat er duidelijke afspraken zijn.
- Men kon opnieuw aangeven welke acties zij gepast vinden in twee scenario's van seksueel grensoverschrijdend gedrag op werk. Net als bij de eerdere scenario's blijkt dat Nederlanders het vaker gepast vinden om met het slachtoffer te praten (toename van 4%).
- Werkende Nederlanders hebben iets vaker gehoord of gezien dat iemand het gedrag heeft ervaren (van 73% naar 78%). Ook is er een grotere groep die twijfelt of het gedrag dat een ander heeft ervaren seksueel grensoverschrijdend was (van 73% naar 79%).
- Twee jaar op rij ondernamen de helft van de werkende Nederlanders die het gedrag zelf hebben ervaren zelf geen actie. Dit komt voornamelijk omdat ze het incident niet erg genoeg vonden (59%), omdat zij zich er ongemakkelijk bij voelden (32%) of omdat ze de werksfeer niet willen verpesten (27%). Ook geeft opnieuw de helft van de werkende Nederlanders aan geen actie te hebben ondernomen nadat zij meekregen dat een ander het gedrag ervaarde. In deze gevallen komt het ook doordat ze het incident niet erg genoeg vonden (22%) of omdat ze zich er ongemakkelijk bij voelden (15%). Op de gedeelde tweede plek van redenen staat dat men niet wist hoe zij acties konden ondernemen (15%).

Inleiding

1 Inleiding

Uit de Prevalentiemonitor ‘Huiselijk Geweld en Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag’ van het WODC en het CBS (2024) weten we hoe vaak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld voorkomen. Ook weten we welke groepen hier vaker dan gemiddeld slachtoffer van zijn. Seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld brengen grote persoonlijke en maatschappelijke gevolgen met zich mee. Daarom heeft het kabinet het Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld gelanceerd op 13 januari 2023. Het actieprogramma wordt gecoördineerd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, in nauwe samenwerking met het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en de Regeringscommissaris Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag en Seksueel Geweld. In dit actieprogramma staat aan de hand van vijf actielijnen beschreven hoe er in vier jaar, in samenwerking met tal van organisaties en betrokkenen, wordt ingezet op het voorkomen, signaleren en opvolgen van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld.

Peiling in 2023, 2024 en 2025

Om vinger aan de pols te houden hoe de houding van Nederlanders zich ontwikkelt ten opzichte van seksueel grensoverschrijdend liet het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) peilingen uitvoeren onder het algemeen publiek in Nederland. Ipsos I&O voert deze peilingen uit voor het ministerie. Centraal staat het sentiment dat er rond deze thematiek leeft in Nederland en naar de posities die verschillende Nederlanders hierover innemen.

In 2023 heeft Ipsos I&O een 0- meting uitgevoerd en hier een rapportage over opgeleverd. In 2024 voerde Ipsos I&O een één-meting uit. In deze meting hebben we extra aandacht besteed aan seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk. In 2025 vond een twee-meting plaats, zodat de resultaten van de afgelopen drie jaar met elkaar vergeleken konden worden. In de huidige rapportage worden de resultaten van deze twee-meting van 2025 gepresenteerd, in combinatie met de resultaten van de vorige metingen.

1.1 Doelstelling en onderzoeksvragen twee-meting

De doelstelling van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in hoeverre de sentimenten die leven en de posities die het algemeen Nederlands publiek inneemt ten opzichte van seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn veranderd, sinds het starten van het actieprogramma.

Hoofdvraag:

Welke sentimenten leven er in Nederland in 2025 met betrekking tot seksueel grensoverschrijdend gedrag?

Deelvragen:

- 1 In welke mate herkennen Nederlanders de verschillende vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld?
- 2 In welke mate voelen Nederlanders urgentie bij het aanpakken van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld?
- 3 In welke mate vinden Nederlanders het makkelijk of moeilijk om zelf seksueel grensoverschrijdend gedrag te herkennen, te bespreken en tegen te gaan?
- 4 Hoe ervaart men (ook het tegengaan en bespreekbaar maken van) seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk?
- 5 Welke partijen zijn verantwoordelijk voor de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag en wat is de rol van Nederlanders zelf hier in?

1.2 Methode

Voor de huidige meting is er een vragenlijst uitgezet in het I&O Research Panel onder Nederlanders van 18 jaar en ouder. Zij konden via een persoonlijke e-mailuitnodiging de vragenlijst online invullen. Voor dit onderzoek zijn 6.000 Nederlanders (18+) aangeschreven. In totaal vulden 2.510 Nederlanders de vragenlijst in. Sommige deelnemers kregen niet alle vragen te zien. Bij alle figuren wordt de steekproefbasis vermeld. De achtergrondgegevens van de deelnemers staan weergegeven in Tabel A.1 in de bijlage. De vragenlijst is in samenspraak met OCW opgesteld en de uitnodigingsmail is maandag 3 februari 2025 verstuurd. De vragenlijst kon tot en met zondag 9 februari ingevuld worden. Meer informatie over het I&O Research Panel in bijlage A2.

Analyse

De resultaten van gesloten vragen staan weergegeven in grafieken. Indien de percentages in grafieken niet optellen tot 100 procent is dit het gevolg van afrondingsverschillen of omdat het om meerkeuzevragen gaat. Sommige uitkomsten gaan niet over de totaalgroep, maar een specifieke groep. Indien dat het geval is, staat dit bij de titel van de desbetreffende tabel of grafiek vermeld. Tussen haakjes staat het aantal respondenten dat deze vraag heeft ingevuld vermeld (n=) of, bij meerdere stellingen, het kleinste aantal respondenten (nmin=). De focus van dit onderzoek ligt op de verschillen tussen de afgelopen metingen. Significante verschillen tussen verschillende subgroepen zijn te vinden in de rapportage van de 1-meting.

1.3 Leeswijzer

Dit rapport kent vier inhoudelijke hoofdstukken. In hoofdstuk 2 behandelen wij de bekendheid van de Nederlanders met de thematiek. Wij gaan daarbij in op de definities van seksueel grensoverschrijdend gedrag, waar Nederlanders denken dat dit plaatsvindt en wat eigen ervaringen zijn. In hoofdstuk 3 gaan wij nader in op het urgentiegevoel. In hoofdstuk 4 staat de houding ten opzichte van seksueel grensoverschrijdend gedrag centraal en welke partijen hier een rol in hebben. Tot slot presenteert hoofdstuk 5 de resultaten met betrekking tot seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk. Wij gaan daarbij in op de houding van werkenden ten aanzien van het thema, afspraken die gemaakt worden op de werkvloer, ervaringen van werkenden en acties die op waargenomen gedrag volgen.

Resultaten

2 Bekendheid met thematiek

In dit hoofdstuk geven we antwoord op de volgende onderzoeksvraag:

‘In welke mate herkennen Nederlanders de verschillende vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld?’

Eerst presenteren we de ontwikkelingen ten opzichte van de voorgaande metingen. In de conclusie van dit hoofdstuk presenteren we de belangrijkste bevindingen op het gebied van achtergrondkenmerken en ontwikkelingen.

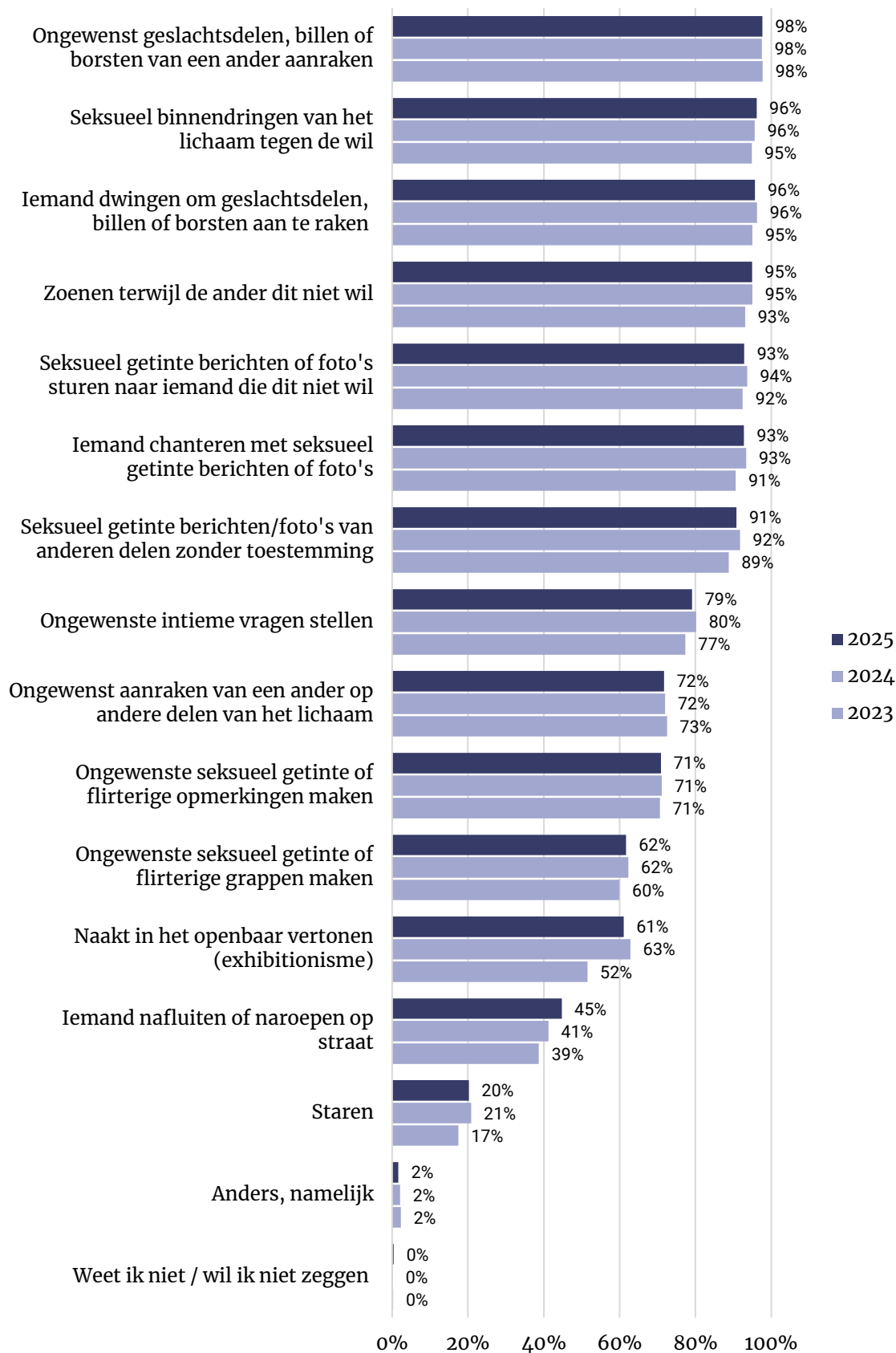
2.1 Definiëren van seksueel grensoverschrijdend gedrag

Ongewenste fysieke aanrakingen worden het vaakst als seksueel grensoverschrijdend gezien

Wat Nederlanders bestempelen als seksueel grensoverschrijdend gedrag is gedurende de afgelopen metingen vrijwel gelijk gebleven. Fysieke gedragsvormen worden het vaakst gezien als seksueel grensoverschrijdend (95% tot 98% geeft dit aan over de afgelopen drie metingen). Daarna volgen het verspreiden van seksueel getinte berichten of foto's (91% tot 93%), het stellen van intieme vragen of het maken van seksueel getinte opmerkingen of grappen (62% tot 79%). Exhibitionisme, nafluiten of naroeven op straat en staren worden standaard het minst vaak gezien als seksueel grensoverschrijdend gedrag (20% tot 61%). Iemand nafluiten of naroeven op straat wordt sinds 2023 wel vaker gezien als grensoverschrijdend (van 39% naar 45%), net als exhibitionisme (van 51% naar 61%).

Een kleine groep (4%) bestempelt ongewenst seksueel binnendringen van het lichaam niet als een vorm van dit gedrag. Uit een eerdere meting bleek dat de meerderheid van deze groep aangeeft dat zij deze vorm heftiger vinden dan seksueel grensoverschrijdend gedrag (71%). Zij noemen dit ‘aanranding’ of ‘verkrachting’.

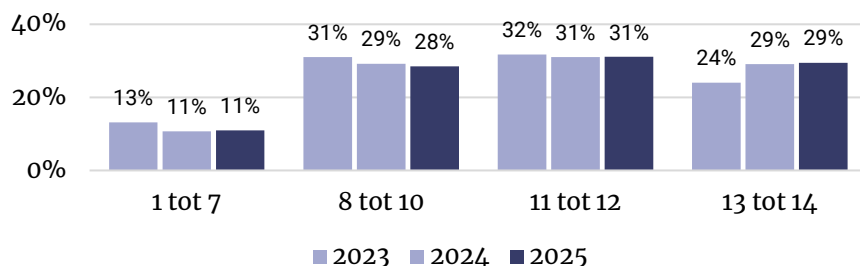
Figuur 2.1 Wat valt volgens u onder seksueel grensoverschrijdend gedrag? (meerdere antwoorden mogelijk) (n=2.510)

Drie op de tien (h)erkend alle gedragvormen als seksueel grensoverschrijdend

Het aantal (h)erkende vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag is de afgelopen tijd niet sterk veranderd (zie Figuur 2.2). De groep die bijna alle aangegeven gedragvormen als grensoverschrijdend ziet, is stabiel gebleven (29%) na een kleine stijging sinds de meting in 2023 (24%). Bijna alle Nederlanders herkennen en erkennen een of meer van de veertien beschreven gedragvormen als zijnde vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag (zie de gedragvormen in Figuur 2.1). Circa een op de tien (11%) duidt een tot zeven van de aangegeven gedragvormen als seksueel grensoverschrijdend.

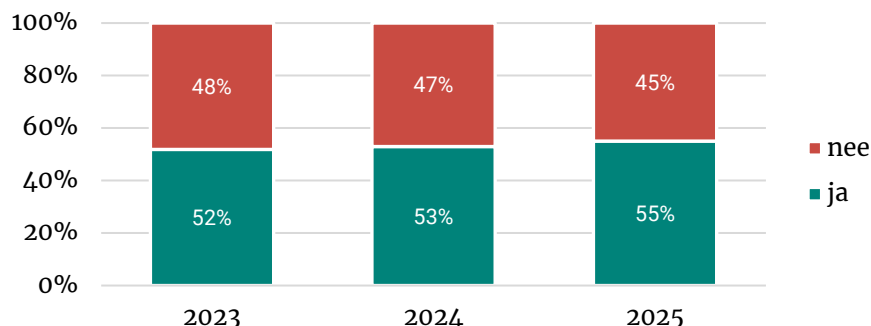
Figuur 2.2 Aantal (h)erkende vormen (n=2.510)

Helft van de Nederlanders twijfelt bij bepaalde gedragvormen

Ruim de helft van de Nederlanders (55%) twijfelt of een of meer van de aangegeven gedragvormen onder grensoverschrijdend gedrag vallen. Dit is vergelijkbaar met de vorige metingen. Voor de duidelijkheid: deze twijfel vertelt ons niet of men deze gedragvorm(en) uiteindelijk wel of niet heeft gekwalificeerd als seksueel grensoverschrijdend.

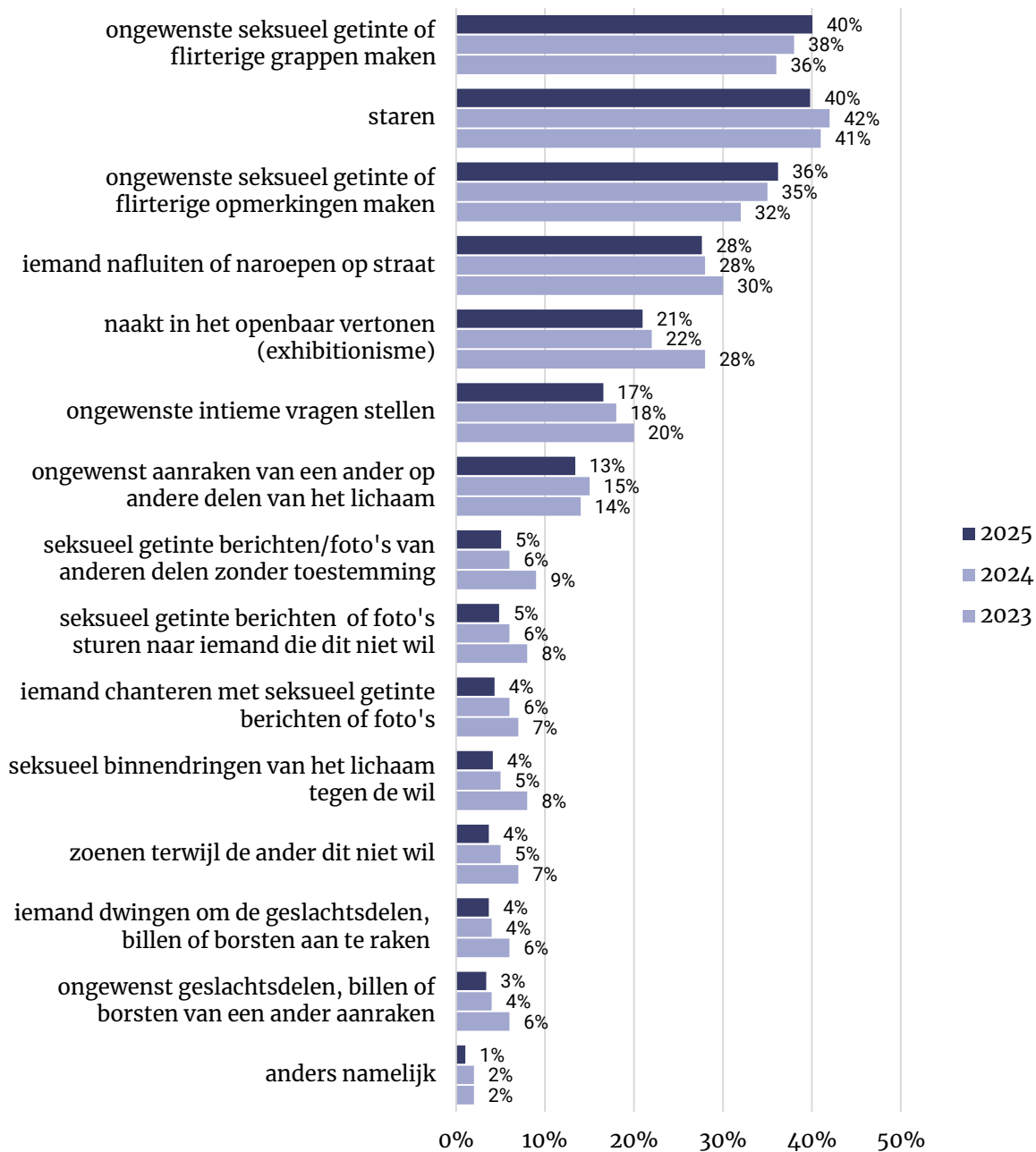
Figuur 2.3 Heeft u bij een optie sterk getwijfeld? (n=2.510)

Over welke vormen men twijfelt zijn geen grote veranderingen te zien ten opzichte van de vorige metingen. Sinds 2023 twijfelt men echter wel iets vaker over het maken van ongewenste seksueel getinte grappen (van 36% naar 40%) of opmerkingen (van 32% naar 36%). Er bestaat juist iets minder twijfel over exhibitionisme (van 28% naar 21%), seksueel getinte berichten/foto's van andere delen zonder toestemming (van 9% naar 5%), het seksueel binnendringen van het lichaam tegen de wil (van 8% naar 4%).

Zoals eerder werd aangegeven, geeft een enkeling eerder in de vragenlijst aan dat zij 'ongewenst seksueel binnendringen van het lichaam' niet als seksueel grensoverschrijdend gedrag classificeren, maar als iets wat nog erger is. Dit verklaart mogelijk waarom er over enkele handelingen getwijfeld wordt.

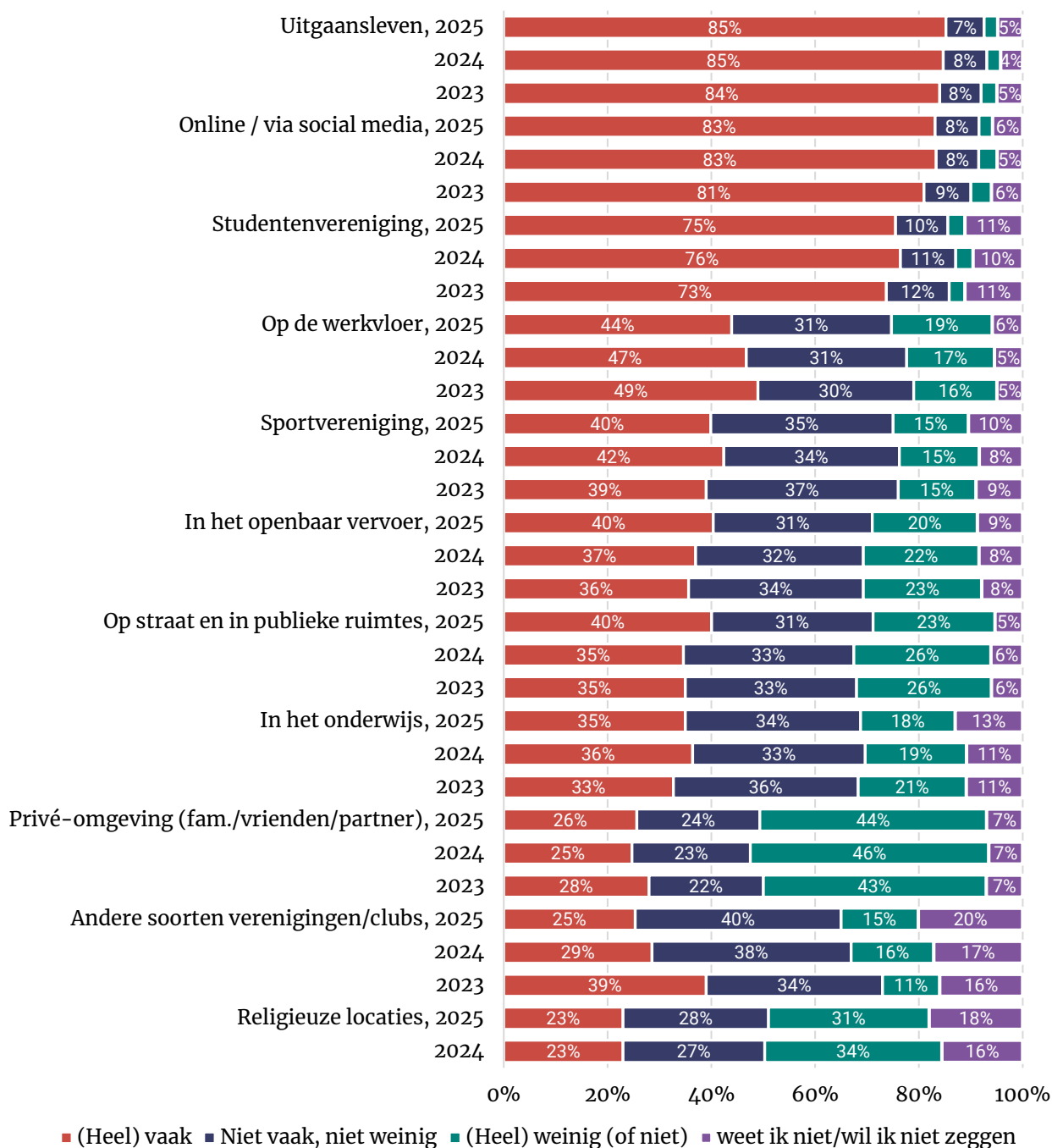
Figuur 2.4 Heeft u bij een van deze opties sterk getwijfeld of het om seksueel grensoverschrijdend gedrag gaat? (enkel de groep weergegeven die met 'ja' antwoordde) (meerdere antwoorden mogelijk) (n=1.373)

Nederlanders denken iets vaker dat het gedrag in publieke ruimte voorkomt

Het beeld van de mate van seksueel grensoverschrijdend gedrag op bepaalde locaties is weinig veranderd vergeleken met de vorige metingen (zie Figuur 2.5). Net als voorgaande jaren denkt het merendeel dat dit gedrag voornamelijk voorkomt in het uitgaansleven (85%), online en via sociale media (83%) en binnen studentenverenigingen (75%). Van alle aangegeven mogelijke omgevingen waar het gedrag kan plaatsvinden, worden net als voorgaande jaren religieuze locaties (bijvoorbeeld kerk, moskee of synagoge) (23%) en de privé-omgeving (25%) het minst gezien als omgeving waar dit gedrag plaatsvindt. Bij twee locaties is de groep die denkt dat het gedrag daar (heel) vaak voorkomt wel kleiner geworden sinds 2023: op de werkvloer (van 49% naar 44%), en bij 'andere soorten verenigingen of clubs' (van 39% naar 25%). Over twee locaties denken juist iets meer mensen dat het gedrag daar (heel) vaak voorkomt: in het openbaar vervoer (van 36% naar 40%) en op straat en in publieke ruimtes (35% tot 40%).

Figuur 2.5 Hoe vaak of weinig komt dit volgens u op de volgende plekken voor? (n=2.510)

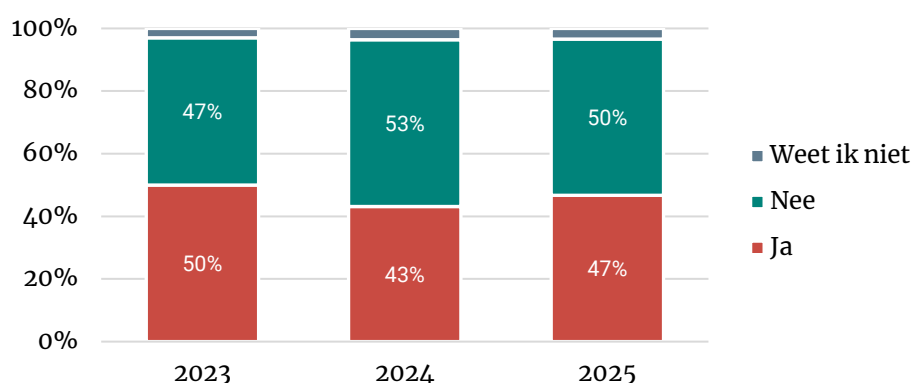

2.2 Eigen ervaringen en in omgeving

De helft van de Nederlanders heeft wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag meegemaakt

Drie jaar op een rij geeft ongeveer de helft van de Nederlanders aan wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag te hebben ervaren. Dit jaar is deze groep iets groter (47%) dan vorig jaar (43%). Het verschil tussen 2024 en 2023 valt mogelijk te verklaren doordat de vraagstelling sinds 2024 iets is aangepast: mensen konden kiezen tussen 'in de afgelopen 12 maanden', 'langer geleden dan 12 maanden' en een combi van deze twee. Het is verder mogelijk dat er, onder de groep die zegt het niet te hebben ervaren, ook mensen vallen die wel te maken hebben gehad met een of meer van de veertien aangegeven vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag, maar dat zij dit persoonlijk niet als zodanig bestempelen.

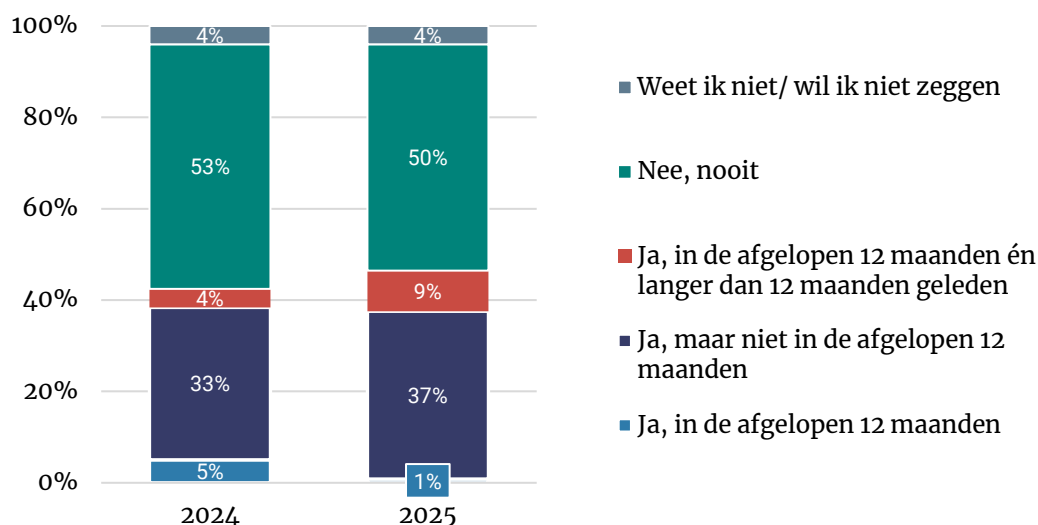
Figuur 2.6 Heeft u zelf wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag ervaren? (n=2.510)

Groep die afgelopen 12 maanden het gedrag heeft ervaren is gelijk gebleven

Als we kijken naar wanneer dit grensoverschrijdend gedrag plaatsvond, lijkt het in eerste instantie dat de groep die dit in de afgelopen 12 maanden heeft meegemaakt kleiner is geworden (van 5% naar 1%). Dit is echter niet het geval, aangezien de groep die het gedrag in de afgelopen 12 maanden én daarvoor heeft meegemaakt juist groter is geworden (van 4% naar 9%). Dat betekent dat de groep die het in de afgelopen 12 maanden heeft ervaren, gelijk is gebleven: van 9 procent in 2024 naar 10 procent in 2025. De groep die het enkel in de afgelopen 12 maanden heeft ervaren, is dus wel kleiner geworden. De groep die het langer dan 12 maanden geleden heeft ervaren, is juist groter geworden (van 33% naar 37%).

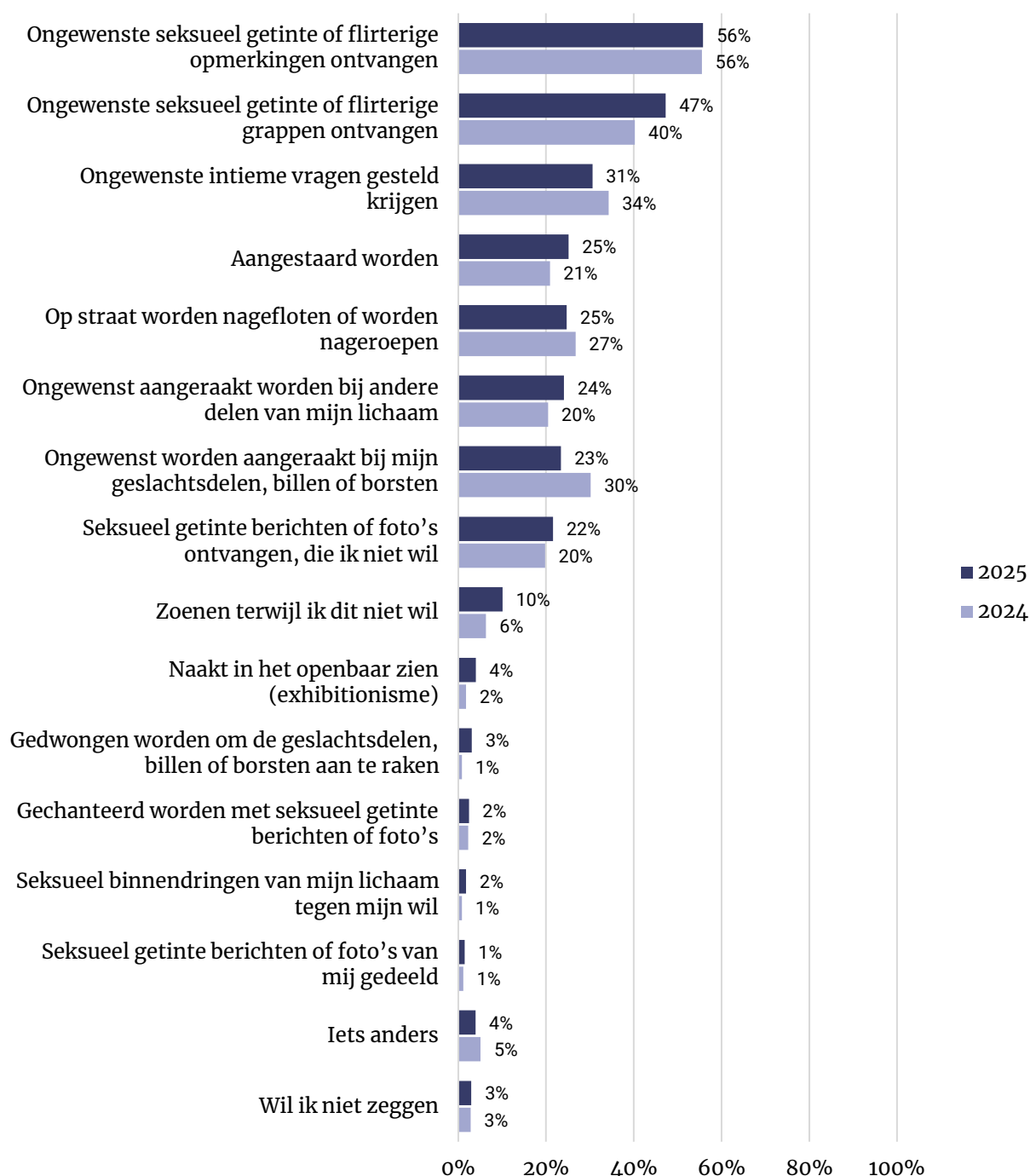
Figuur 2.7 Heeft u zelf wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag ervaren? (n=2.510)

De gedragvormen die Nederlanders de afgelopen 12 maanden hebben ervaren zijn sinds de vorige meting niet sterk veranderd (zie Figuur 2.8).

De vormen die iets vaker zijn ervaren betreffen grappen ontvangen (van 40% naar 47%), aangestaard worden (van 21% naar 25%), ongewenst aangeraakt worden op andere delen van het lichaam (dan geslachtsdelen, billen of borsten) (van 20% naar 24%), en zoenen terwijl diegene dat niet wil (van 6% naar 10%). Ongewenst worden aangeraakt bij de geslachtsdelen, billen of borsten is de afgelopen 12 maanden juist minder vaak ervaren (van 30% naar 23%). Het is belangrijk om te realiseren dat ‘vaker ervaren’ ook kan betekenen dat mensen het gedrag sneller als zijnde seksueel grensoverschrijdend (h)erkennen.

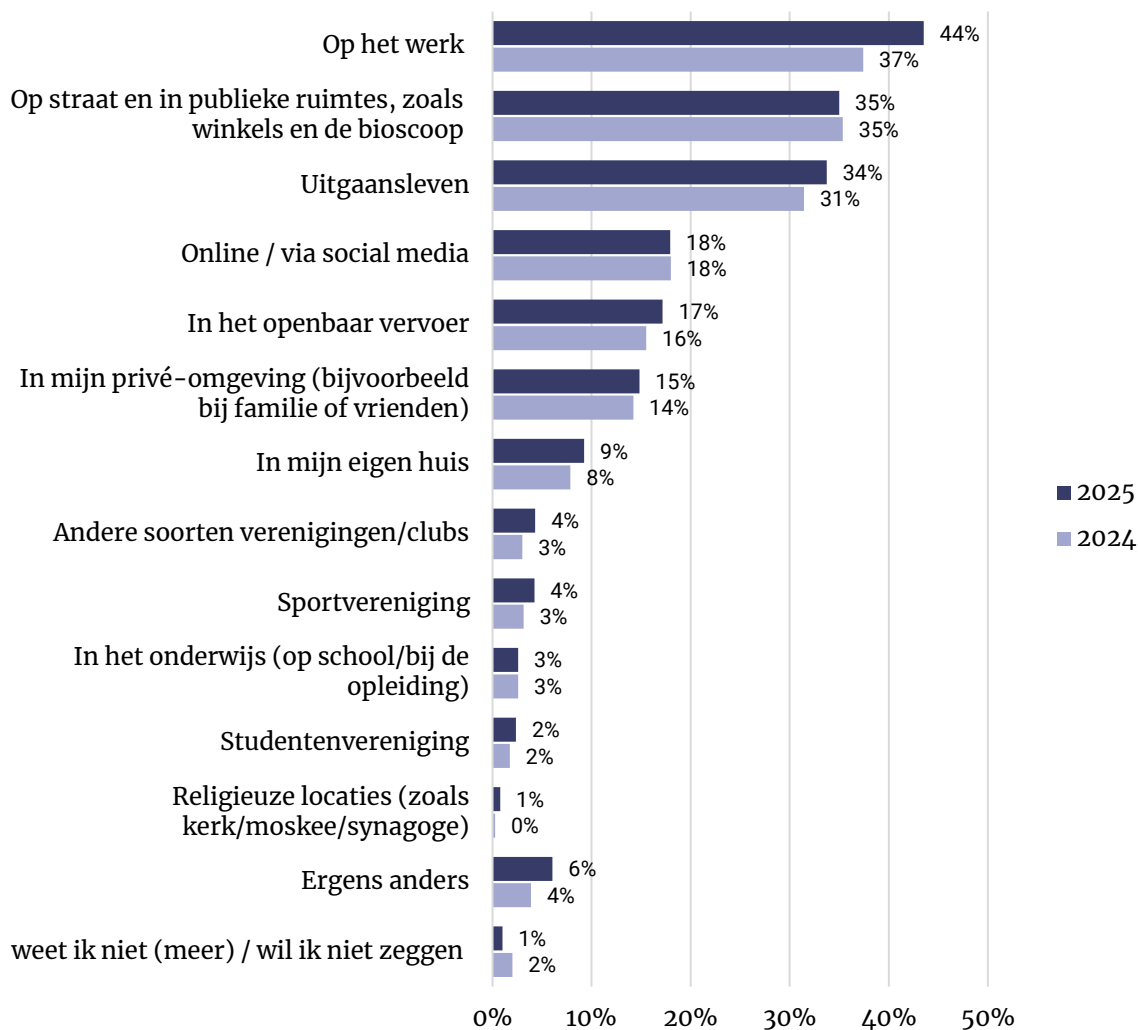
Figuur 2.8 Wat voor seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft u ervaren de afgelopen 12 maanden? (enkel voor de groep die de afgelopen 12 maanden seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft ervaren en de groep die dit de afgelopen 12 maanden én daarvoor heeft ervaren) (n=247) (meerdere antwoorden mogelijk)

Grotere groep ervaart het gedrag op het werk

Aan de Nederlanders die de afgelopen 12 maanden zelf te maken hebben gehad met seksueel grensoverschrijdend gedrag is vervolgens gevraagd waar dit plaatsvond. Dit jaar heeft een grotere groep het gedrag op het werk ervaren (van 37% naar 44%). Hoe vaak het op andere locaties werd ervaren is vrijwel gelijk gebleven met de vorige meting. Er valt voor te stellen dat de vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag sterk verschilt per locatie: op het werk kan men andersoortig gedrag ervaren dan in het uitgaansleven. Welke vorm van grensoverschrijdend gedrag waar voorkomt is op basis van de gestelde vragen niet te zeggen. Het is verder opnieuw belangrijk om te realiseren dat ‘vaker ervaren’ ook kan betekenen dat mensen het gedrag sneller als zijnde seksueel grensoverschrijdend (h)erkennen.

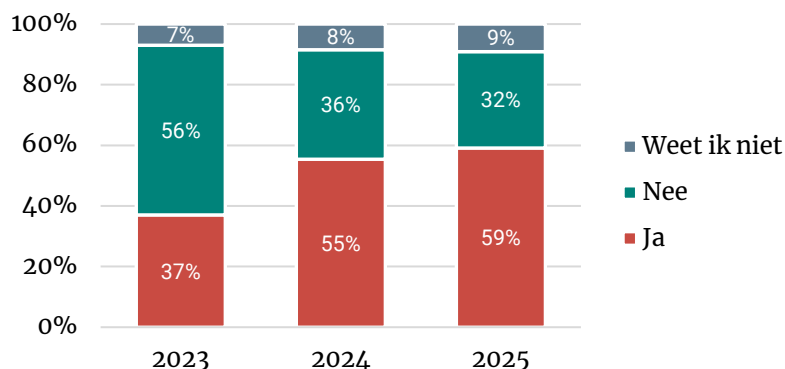
Figuur 2.9 Waar heeft u seksueel grensoverschrijdend gedrag ervaren? (n=247)

Ruim de helft heeft seksueel grensoverschrijdend gedrag bij een ander gezien

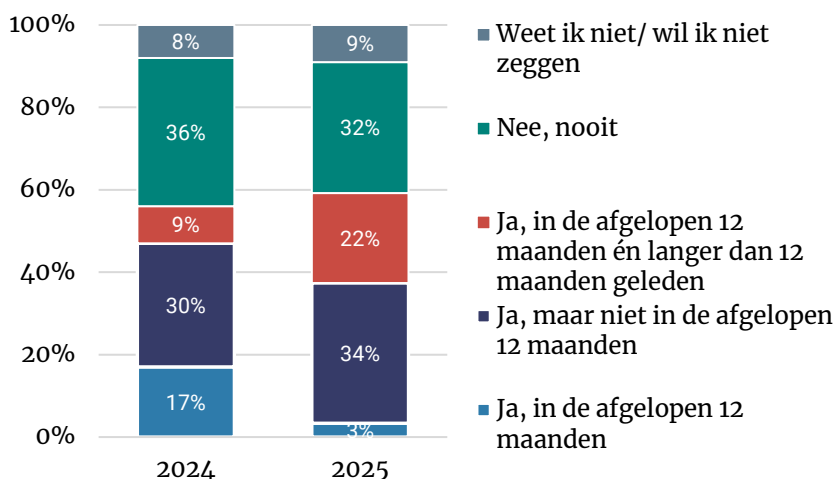
De groep die wel eens heeft gehoord of gezien dat iemand in de omgeving seksueel grensoverschrijdend gedrag meemaakte, is ook dit jaar gegroeid (van 55% naar 59%). Bij de eerste meting in 2023 ging dit nog om ongeveer vier op de tien (37%) en dit jaar gaat dit om zes op de tien (59%). Het verschil tussen 2024 en 2023 valt mogelijk te verklaren doordat ook deze vraagstelling sinds 2024 iets is aangepast: mensen konden kiezen tussen ‘in de afgelopen 12 maanden’, ‘langer geleden dan 12 maanden’ en een combi van deze twee.

Figuur 2.10 Heeft u weleens gehoord of gezien dat iemand in uw omgeving seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft meegemaakt? (n=2.510)

Hoewel er verschuivingen te zien zijn in wanneer een ander dit gedrag heeft ervaren, zijn deze verschuivingen minder groot wanneer er antwoordopties bij elkaar worden gevoegd (‘in de afgelopen 12 maanden’ samen met ‘in de afgelopen 12 maanden én langer dan 12 maanden geleden’). De groep die heeft meegekregen dat een ander het gedrag in de afgelopen 12 maanden heeft ervaren, is vrijwel gelijk gebleven: zowel vorig jaar als dit jaar gaat dit om een kwart (2024: 26%, 2025: 25%). De groep die het heeft meegekregen van iemand die het enkel recentelijk heeft ervaren, is dus wel kleiner geworden (van 17% naar 3%).

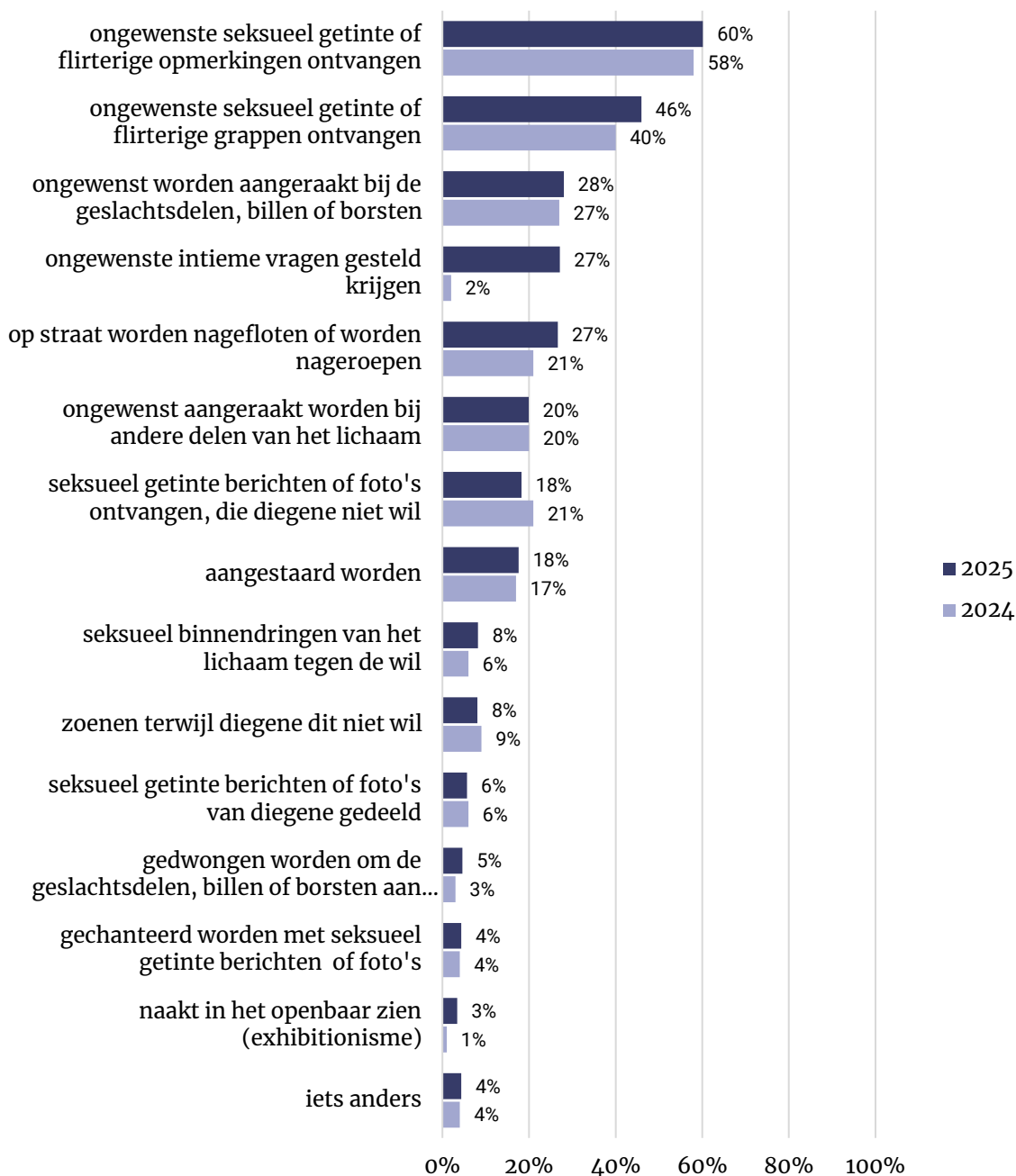
Figuur 2.11 Heeft u weleens gehoord of gezien dat iemand in uw omgeving seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft meegemaakt? (n=2.510)

Ontvangen van ongewenste seksueel getinte of flirterige opmerkingen meest gehoorde vorm van seksueel grensoverschrijdend bij de ander

De top drie gedragsvormen die het meest indirect zijn waargenomen – door het te zien of er achteraf van te horen – als vormen van seksueel grensoverschrijdend gedragingen bij een ander, zijn sinds de vorige meting niet veranderd: het ontvangen van ongewenste seksueel getinte of flirterige opmerkingen (van 58% naar 60%) en grappen (van 40% naar 46%) en het ongewenst worden aangeraakt bij de geslachtsdelen, billen of borsten (van 27% naar 28%). De groep die meekreeg dat een ander ongewenste intieme vragen gesteld kreeg, is opvallend groot geworden: van 2 procent naar 27 procent.

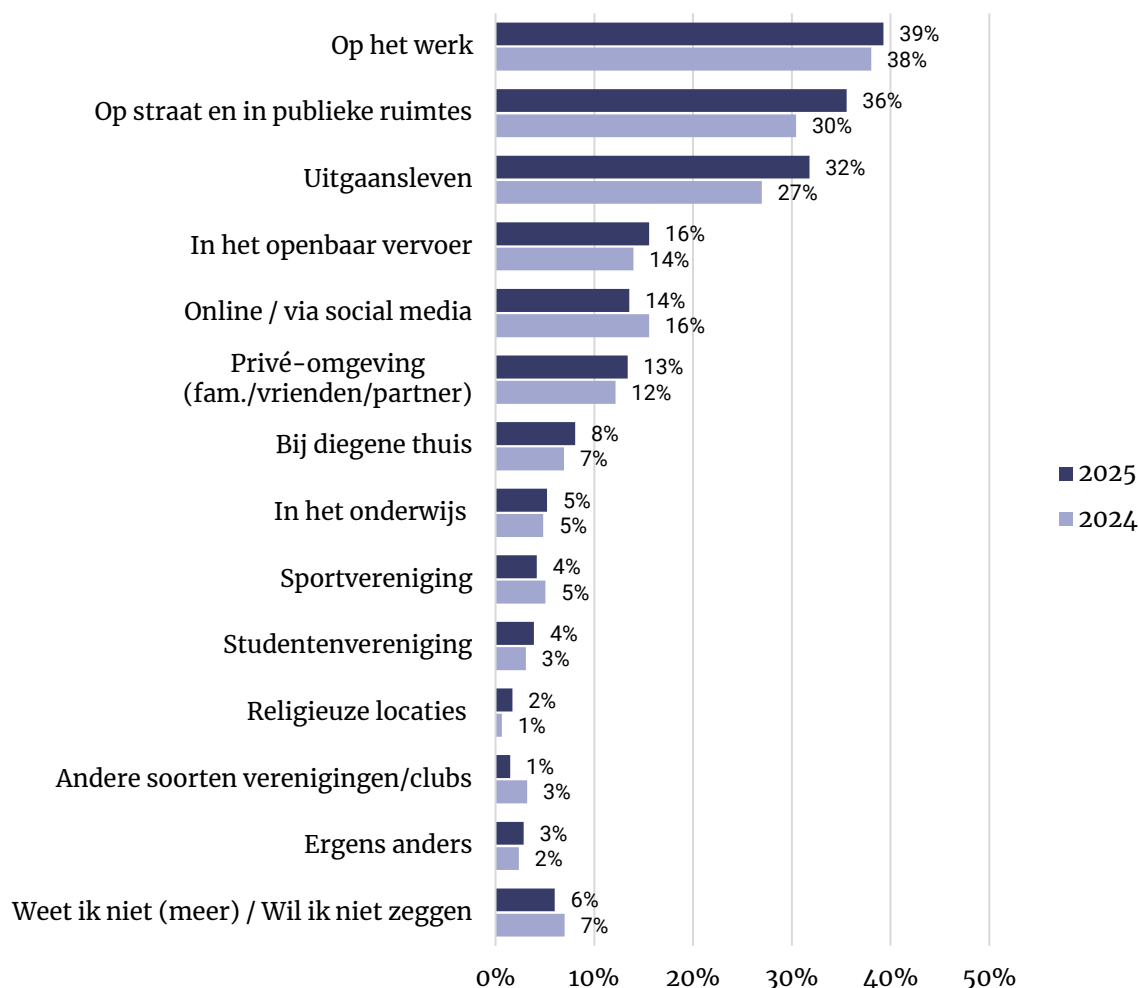
Figuur 2.12 Wat voor seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft diegene ervaren in de afgelopen 12 maanden? (n=631) (meerdere antwoorden mogelijk)

Iets grotere groep krijgt gedrag mee in de publieke ruimte en het uitgaansleven

De plekken waar seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt waargenomen bij de ander verschillen niet of nauwelijks van de plekken waar zelf seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt waargenomen. Ook zien we geen hele grote verschillen met de vorige meting. Iets grotere groepen hebben meegekregen dat een ander het gedrag heeft ervaren in de publieke ruimte (van 30% naar 36%) en in het uitgaansleven (van 27% naar 32%).

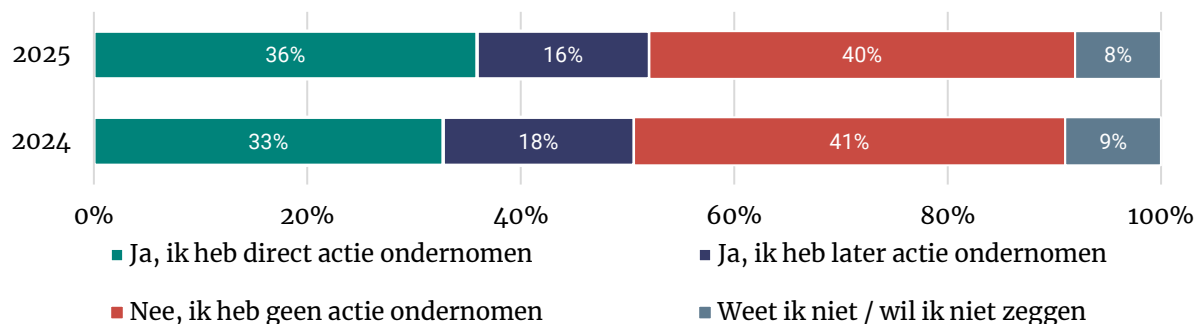
Figuur 2.13 Waar heeft diegene seksueel grensoverschrijdend ervaren in de afgelopen 12 maanden? (n=631)

Groep die actie onderneemt wanneer het gedrag een ander overkomt is niet gegroeid

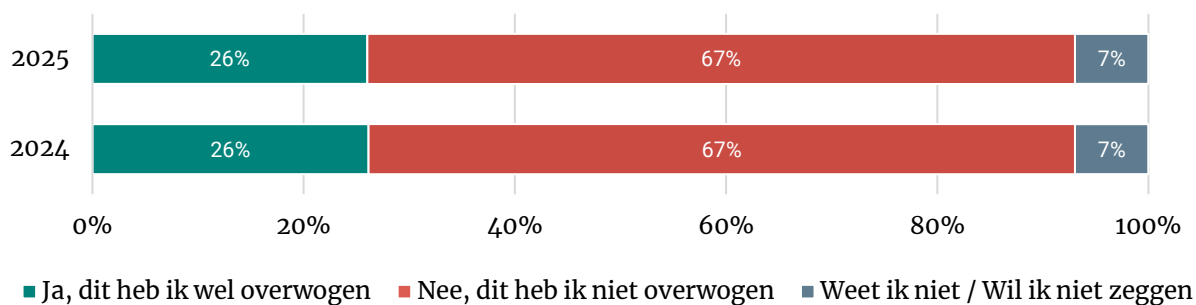
Net als vorig jaar heeft de helft van de Nederlanders (52%) die de afgelopen 12 maanden grensoverschrijdend gedrag waarnam vervolgens actie ondernomen. Ruim een derde (36%) heeft direct actie ondernomen, en bijna een op de vijf (16%) heeft later actie ondernomen. Opnieuw hebben ongeveer vier op de tien (40%) geen actie ondernomen toen zij dit waarnamen.

Figuur 2.14 Heeft u actie ondernomen om het slachtoffer te helpen toen u dit hoorde of zag? (n=630)

Van de groep die geen actie heeft ondernomen nadat zij seksueel grensoverschrijdend gedrag waarnamen, heeft net als vorig jaar een kwart (26%) dit wel overwogen en circa een derde (67%) niet.

Figuur 2.15 U geeft aan geen actie te hebben ondernomen. Heeft u dit wel overwogen? (n=250)

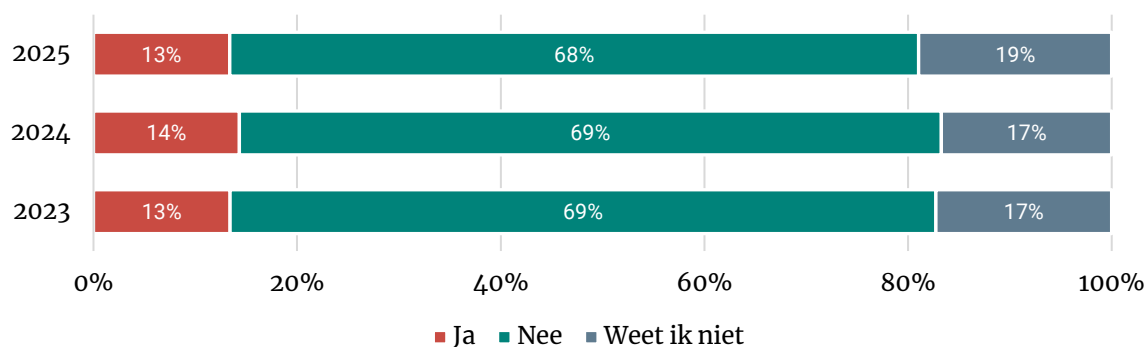

2.3 Zelf vertonen van seksueel grensoverschrijdend gedrag

Grootte van de groep die denkt zelf wel eens gedrag te hebben vertoond is onveranderd

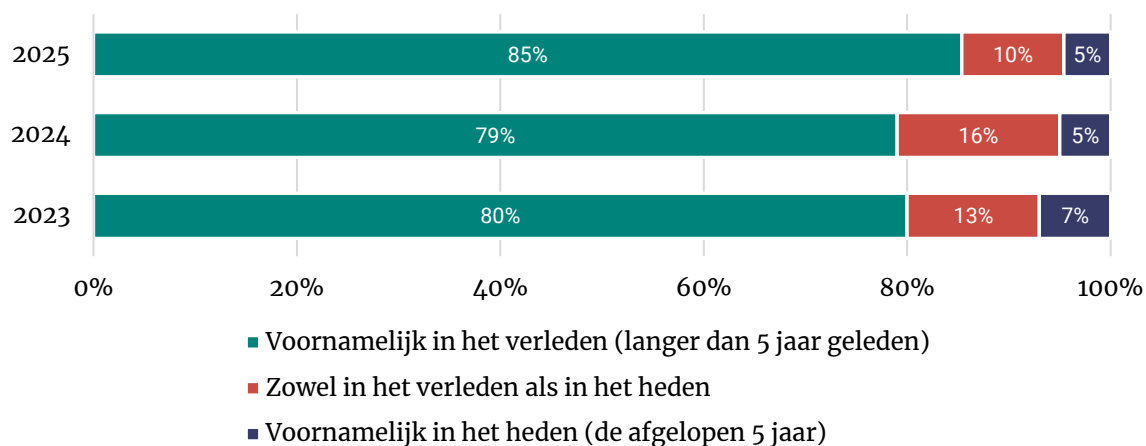
Net als in de vorige metingen denken circa zeven op de tien Nederlanders (68%) dat zij zelf geen seksueel grensoverschrijdend gedrag vertonen. Daartegenover staat dat ruim een op de tien (13%) dit wel denkt te doen of hebben gedaan. ‘Denken van wel’ kan enerzijds impliceren dat iemand het gedrag daadwerkelijk heeft vertoond, maar kan anderzijds ook impliceren dat iemand meer zelfkennis heeft en zich meer bewust is van het eigen gedrag.

Figuur 2.16 Denkt u dat u zelf wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft vertoond? (n=2.510)

Van de Nederlanders die denken zelf het gedrag te hebben vertoond (n=319), geeft dit jaar een iets grotere groep aan dat dit in verleden gebeurde (langer dan 5 jaar geleden), in vergelijking met voorgaande metingen (van 80% in 2023 naar 85% in 2025). De groep die denkt dat dit (ook) nog in het heden plaatsvindt is kleiner geworden (van in totaal 20% in 2023 naar 15% in 2025).

Figuur 2.17 U geeft aan te denken dat u zelf wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft vertoond. Kunt u aangeven wanneer dit gebeurt of gebeurde? (n=319)

3 Urgentiegevoel

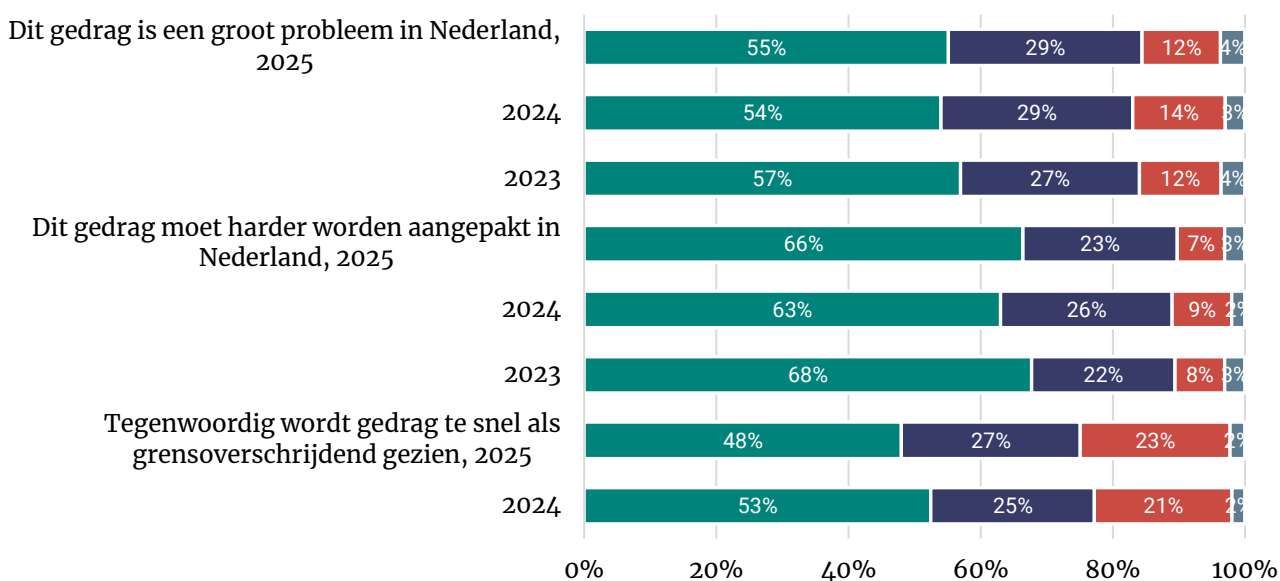
In dit hoofdstuk geven we antwoord op de volgende vraag:

In welke mate voelen Nederlanders urgentie bij het aanpakken van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld?

Urgentiegevoel over drie metingen onveranderd gebleven

De grootte van de groep die seksueel grensoverschrijdend gedrag een groot probleem vindt in Nederland en de grootte van de groep die vindt dat dit gedrag harder moet worden aangepakt, is over de afgelopen drie metingen vrijwel gelijk gebleven (respectievelijk rond de 56% en de 68%). Dit jaar vindt een iets kleinere groep dat gedrag tegenwoordig te snel als grensoverschrijdend wordt gezien (van 53% naar 48%).

Figuur 3.1 In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag? (n=2.510)

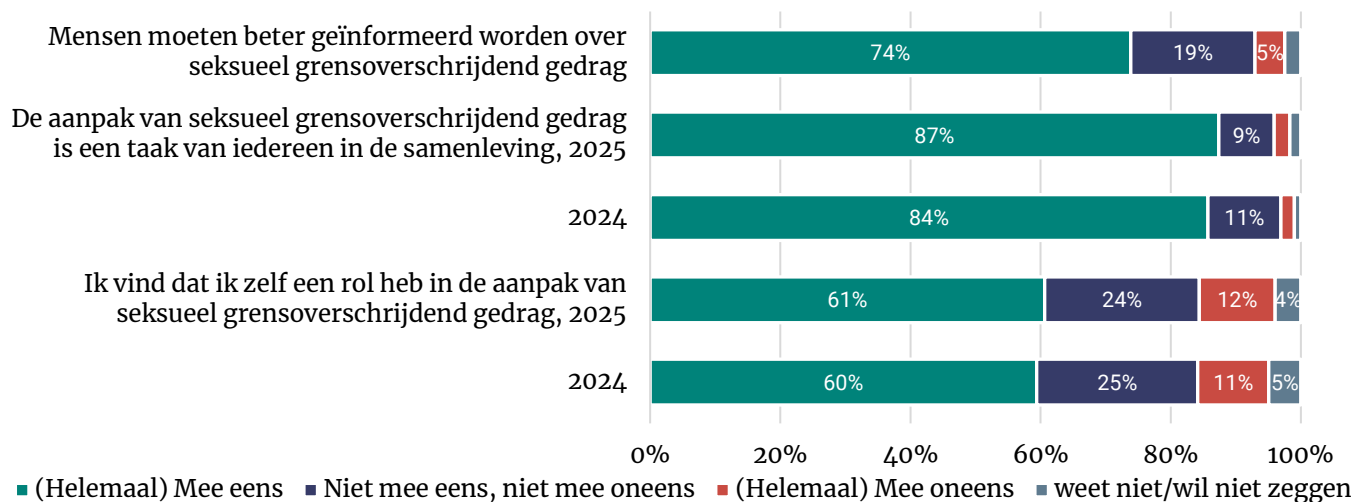

■ (Helemaal) Mee eens ■ Niet mee eens, niet mee oneens ■ (Helemaal) Mee oneens ■ weet niet/wil niet zeggen

Kleinere groep mensen die niet weet wat tegenwoordig nog mag en kan

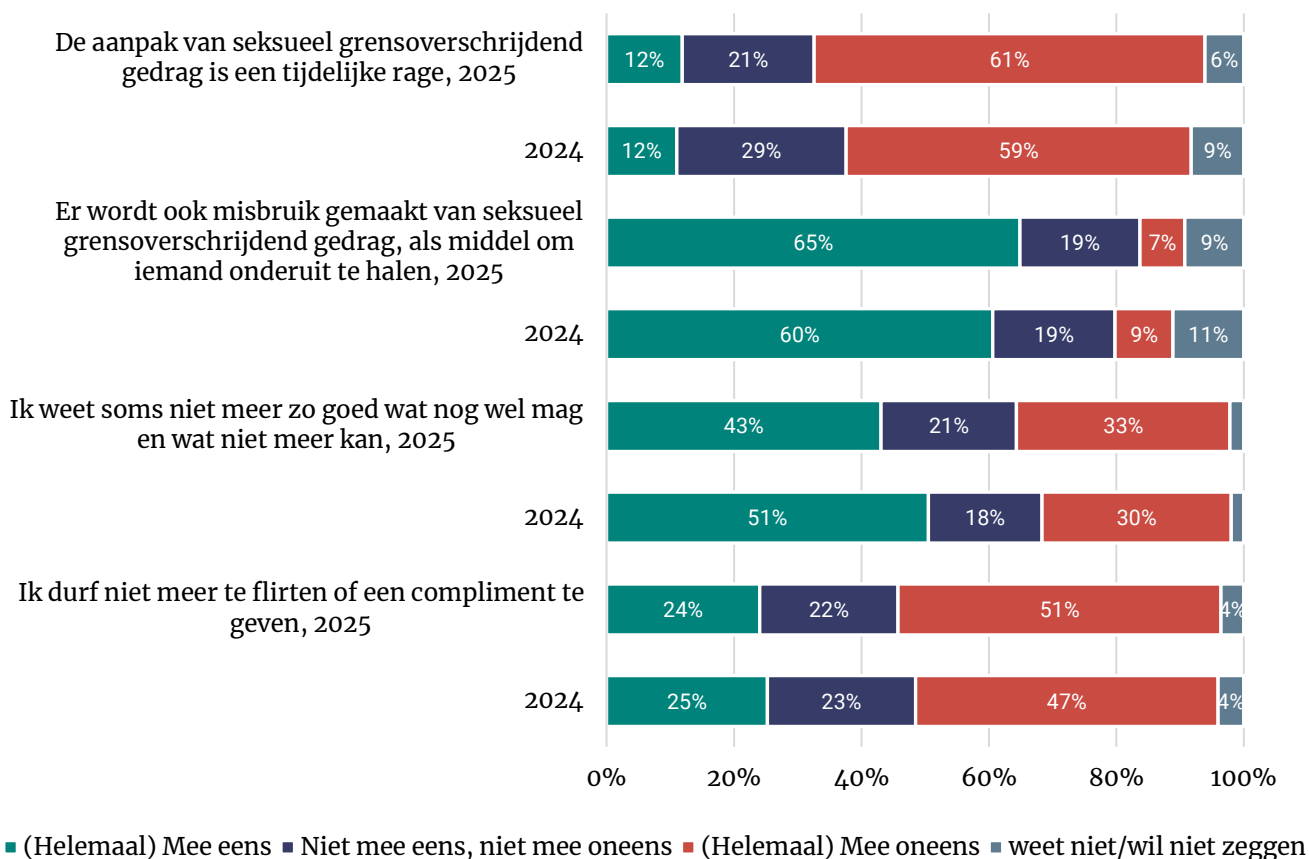
Driekwart (74%) van de Nederlanders vindt dat mensen beter geïnformeerd moeten worden over seksueel grensoverschrijdend gedrag. Net als vorig jaar vindt een ruime meerderheid (87%) dat de aanpak van dit gedrag een taak is van iedereen, en vinden zes op de tien (61%) dat zijzelf een rol hebben in de aanpak van het gedrag.

Figuur 3.2 In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag? (n=2.510)

De grootte van de groep die vindt dat de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag een tijdelijke rage is (12%) en die zelf niet meer durft te flirten of een compliment durft te geven (24%) is gelijk gebleven met vorig jaar. Iets meer mensen zijn van mening dat er ook misbruik gemaakt kan worden van het gedrag, als middel om iemand onderuit te halen (van 60% naar 65%). De groep die soms niet meer goed weet wat wel of niet meer kan, is een stuk kleiner geworden (van 51% naar 43%).

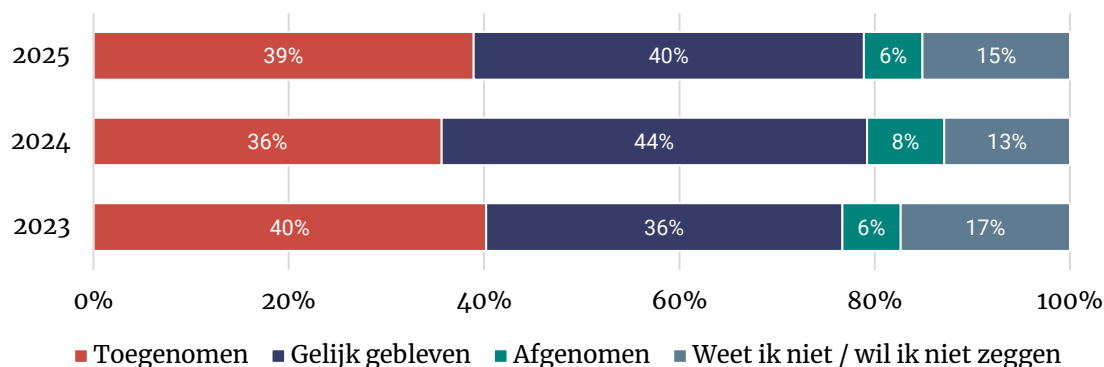
Figuur 3.3 In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag? (n=2.510)

Beeld over toe- of afname van seksueel grensoverschrijdend gedrag nagenoeg gelijk gebleven

Het beeld over of seksueel grensoverschrijdend gedrag de afgelopen 5 jaar is toegenomen of afgenomen is in de afgelopen drie metingen telkens iets verschoven. Gemiddeld genomen is het beeld de afgelopen periode echter nagenoeg gelijk gebleven: ongeveer vier op de tien denken dat het is toegenomen (36% tot 40%), ongeveer vier op de tien denkt dat het gelijk is gebleven (36% tot 40%) en iets minder dan een op de tien denkt dat het is afgenomen (6% tot 8%).

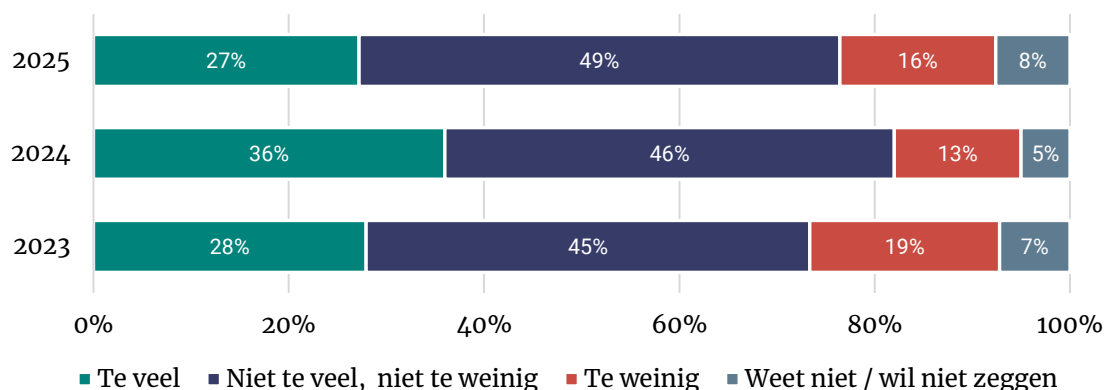
Figuur 3.4 *Is seksueel grensoverschrijdend gedrag de afgelopen 5 jaar volgens u toegenomen of afgenomen? (n=2.510)*

In 2024 tijdelijk een grotere groep die media-aandacht overmatig vindt

Ook de mening over de hoeveelheid aandacht die de media wijdt aan seksueel grensoverschrijdend gedrag is over de afgelopen metingen ongeveer gelijk gebleven, met in 2024 een grote sprong. Terwijl in 2023 en 2025 iets minder dan drie op de tien (respectievelijk 28% en 27%) van mening was dat er te veel media-aandacht is, was dit in 2024 ruim een derde (36%) van de Nederlanders. Dit valt mogelijk te verklaren omdat de mening over de hoeveelheid media-aandacht sterk afhankelijk is van hoe vaak het onderwerp in de media voorbijkomt op het moment van de meting.

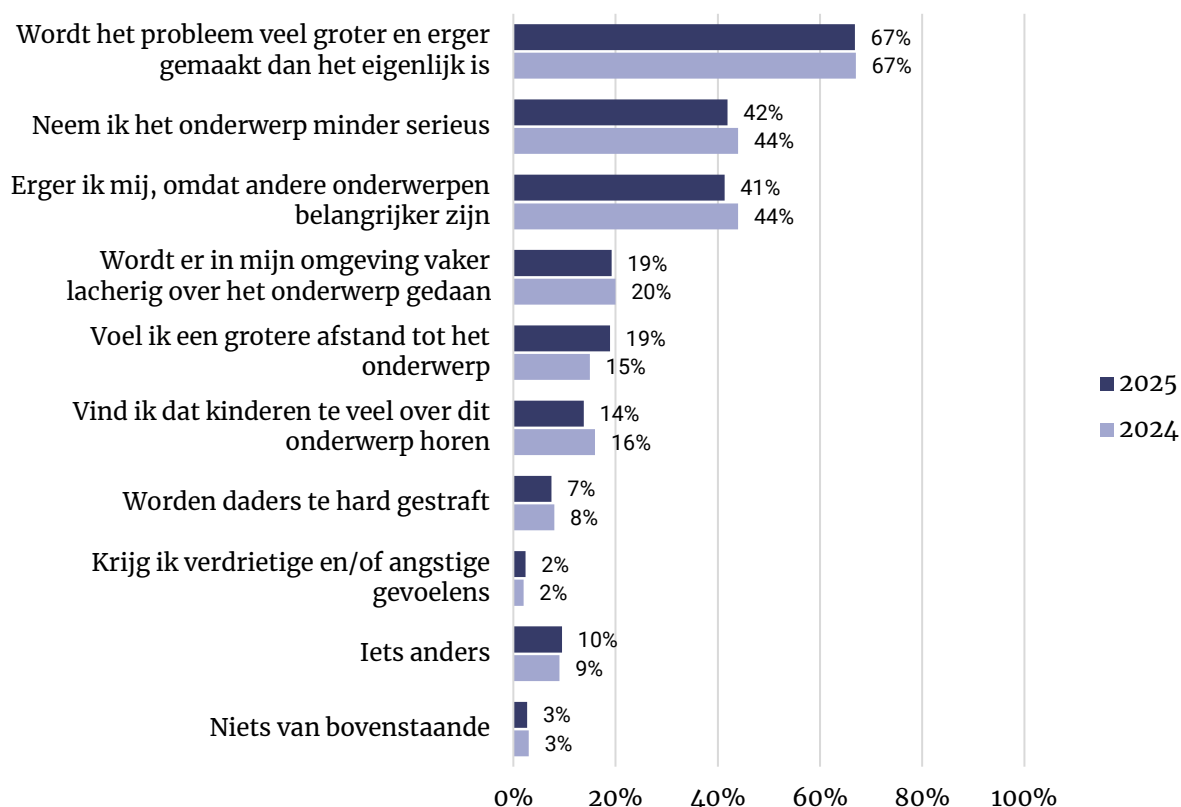
Figuur 3.5 *Is er volgens u te veel of te weinig aandacht in de Nederlandse media voor seksueel grensoverschrijdend gedrag? (n=2.510)*

Te veel media-aandacht maakt probleem groter en erger dan het is, volgens Nederlanders

Aan de Nederlanders die vinden dat er te veel aandacht is voor seksueel grensoverschrijdend gedrag in de media, is vervolgens gevraagd welke gevoelens of gevolgen daarbij vooral meespelen. Zie Figuur 3.6. De resultaten van deze meting zijn ongeveer gelijk aan de vorige meting: het merendeel (67%) vindt dat het probleem daardoor groter en erger wordt gemaakt dan het eigenlijk is. Ook stelt ongeveer een even grote groep mensen als vorig jaar dat zij het onderwerp daardoor minder serieus nemen (42%) en dat zij zich ergeren aan de hoeveelheid media-aandacht, omdat zij andere onderwerpen belangrijker vinden (41%).

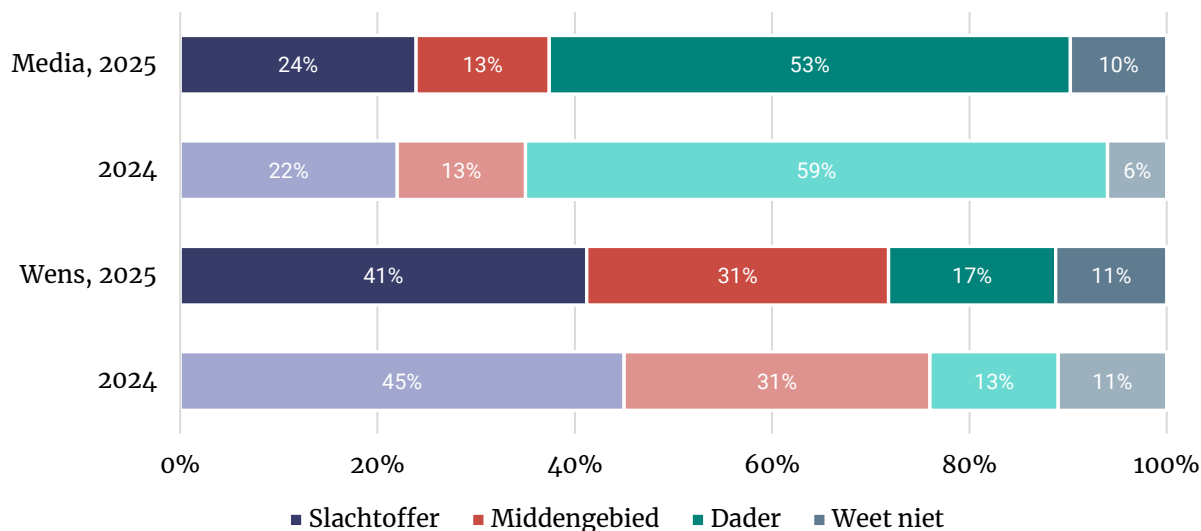
Figuur 3.6 U geeft aan dat er volgens u te veel aandacht in de Nederlandse media is voor het onderwerp. Kunt u aangeven welke gevoelens of gevolgen daarbij vooral meespelen voor u? "Doordat de media te veel aandacht geeft aan het onderwerp seksueel grensoverschrijdend gedrag..." (n=683)

Nederlanders vinden dat media-aandacht te veel naar dader gaat, in plaats van slachtoffer

Als er in de media aandacht wordt gegeven aan seksueel grensoverschrijdend gedrag bij bekende publieke personen, gaat dit net als vorig jaar voor het gevoel van de meeste Nederlanders over de dader. De groep die dit vindt, is wel iets kleiner geworden: van 59 procent naar 53 procent. De wens blijft voor de grootste groep dat dit meer over het slachtoffer zou moeten gaan. Ook deze groep is iets kleiner geworden: van 45 procent naar 41 procent.

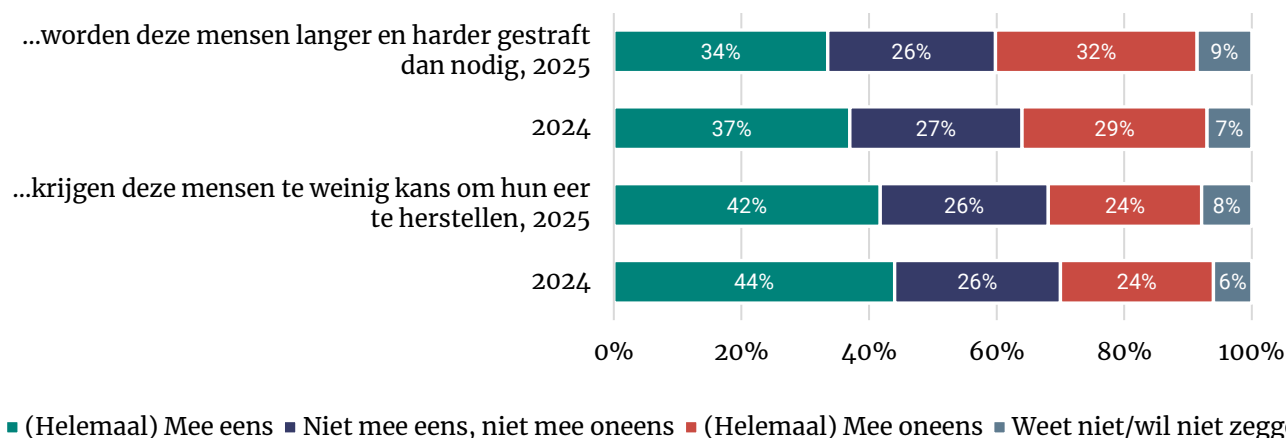
Figuur 3.7 Als u denkt aan de manier waarop de media aandacht geeft aan dit onderwerp bij bekende publieke personen, naar wie gaat de aandacht voor uw gevoel vooral? En naar wie moet de aandacht volgens u gaan? (n=2.510)

Grote groep vindt dat consequenties van media-aandacht overmatig zijn

Het beeld van de consequenties van de media-aandacht aan bekende personen die beschuldigd worden van seksueel grensoverschrijdend gedrag is vrijwel gelijk gebleven sinds vorig jaar. Ongeveer een derde (37% in 2024, 34% in 2025) vindt dat mensen daardoor langer en harder gestraft worden dan nodig. En ruim vier op de tien (44% in 2024, 42% in 2025) vinden dat deze mensen daardoor te weinig kans krijgen om hun eer te herstellen.

Figuur 3.8 Door de manier waarop de media aandacht geeft aan bekende personen die beschuldigd worden van seksueel grensoverschrijdend gedrag ... (n=2.510)

4 Bespreekbaarheid en (eigen) acties

In dit hoofdstuk geven we antwoord op de volgende vragen:

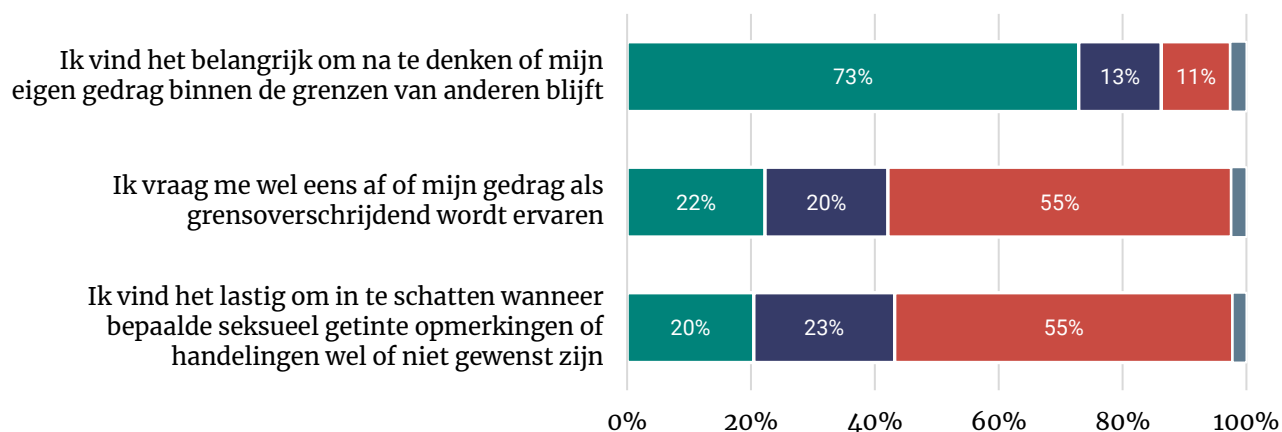
- In welke mate vinden Nederlanders het makkelijk of moeilijk om zelf seksueel grensoverschrijdend gedrag te herkennen, te bespreken en tegen te gaan?
- Welke partijen zijn verantwoordelijk voor de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag en wat is de rol van Nederlanders zelf hier in?

4.1 Bespreekbaarheid en eigen acties

Helft Nederlanders vraagt zichzelf nooit af of eigen gedrag grensoverschrijdend is

Driekwart (73%) van de Nederlanders vindt het belangrijk om na te denken of het eigen gedrag binnen de grenzen van anderen blijft. Een op de tien (11%) is het hier niet mee eens. Tegelijkertijd vraagt ruim de helft (55%) van de Nederlanders zich nooit af of hun gedrag als grensoverschrijdend wordt ervaren. Hoewel beide stellingen op elkaar lijken, is er een subtiel verschil: bij de eerste stelling is het gedrag nog niet per se getoond, bij de tweede stelling wel. Ook geeft ruim de helft (55%) aan geen moeite te hebben om in te schatten wanneer bepaalde seksueel getinte opmerkingen of handelingen wel of niet gewenst zijn.

Figuur 4.1 In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag? (n=2.510)

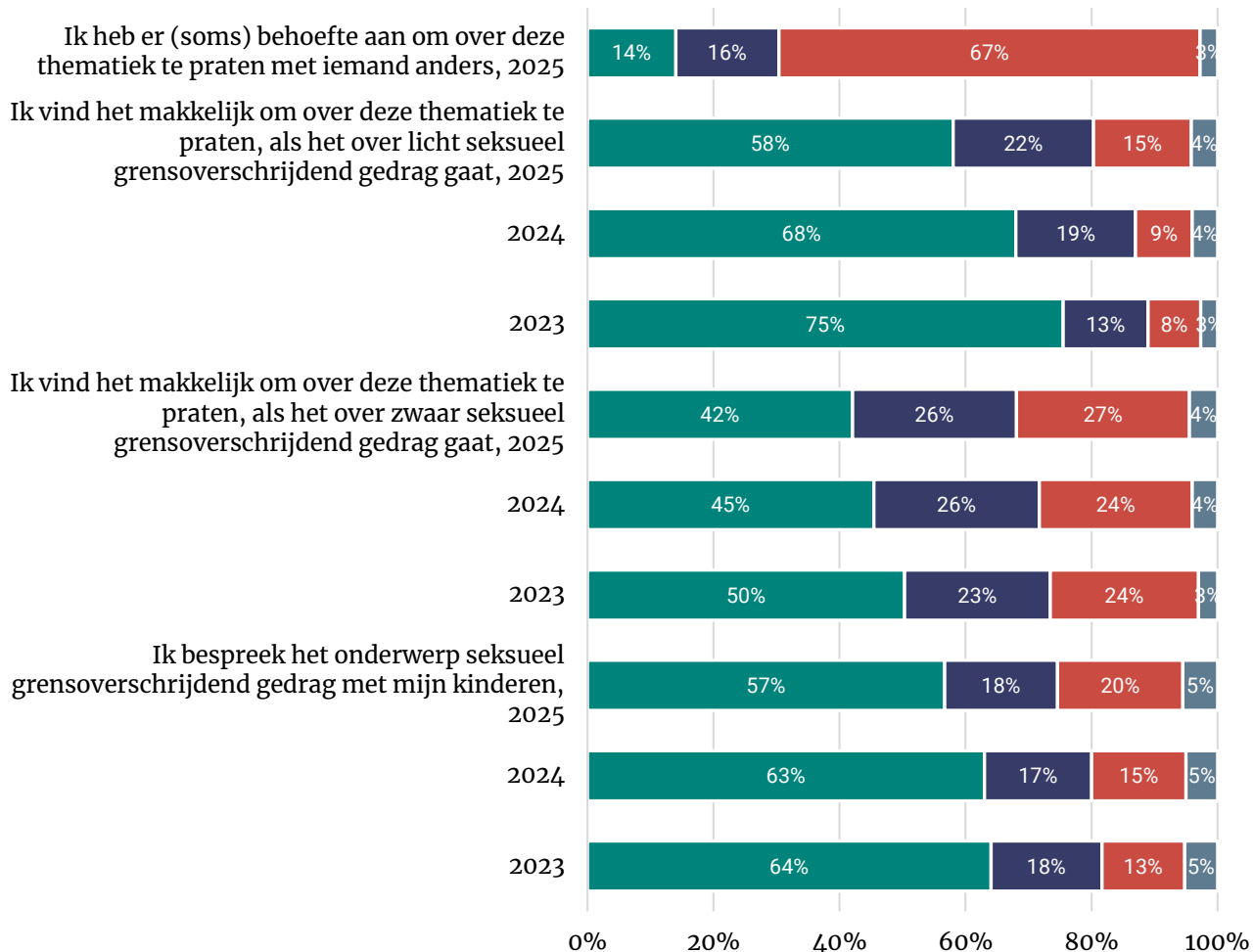

■ (Helemaal) Mee eens ■ Niet mee eens, niet mee oneens ■ (Helemaal) Mee oneens ■ Weet niet/wil niet zeggen

Gemak van bespreekbaar maken van het gedrag is opnieuw afgenomen

Bijna zeven op de tien (67%) Nederlanders heeft er geen behoefte aan om over deze thematiek te praten met iemand anders. Het gemak waarmee men over deze thematiek praat is over de afgelopen periode langzaam afgenomen. Waar in 2023 nog driekwart (75%) het makkelijk vond om over licht seksueel grensoverschrijdend gedrag te praten, is dit in 2025 nog maar zes op de tien (58%). Bij zwaar seksueel grensoverschrijdend gedrag was dit in 2023 nog de helft (50%), terwijl dit in 2025 vier op de tien (42%) betreft. De groep die het onderwerp met de eigen kinderen bespreekt is ook kleiner geworden: van 64 procent in 2023 naar 57 procent in 2025.

Figuur 4.2 Stellingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag (n=2.510)

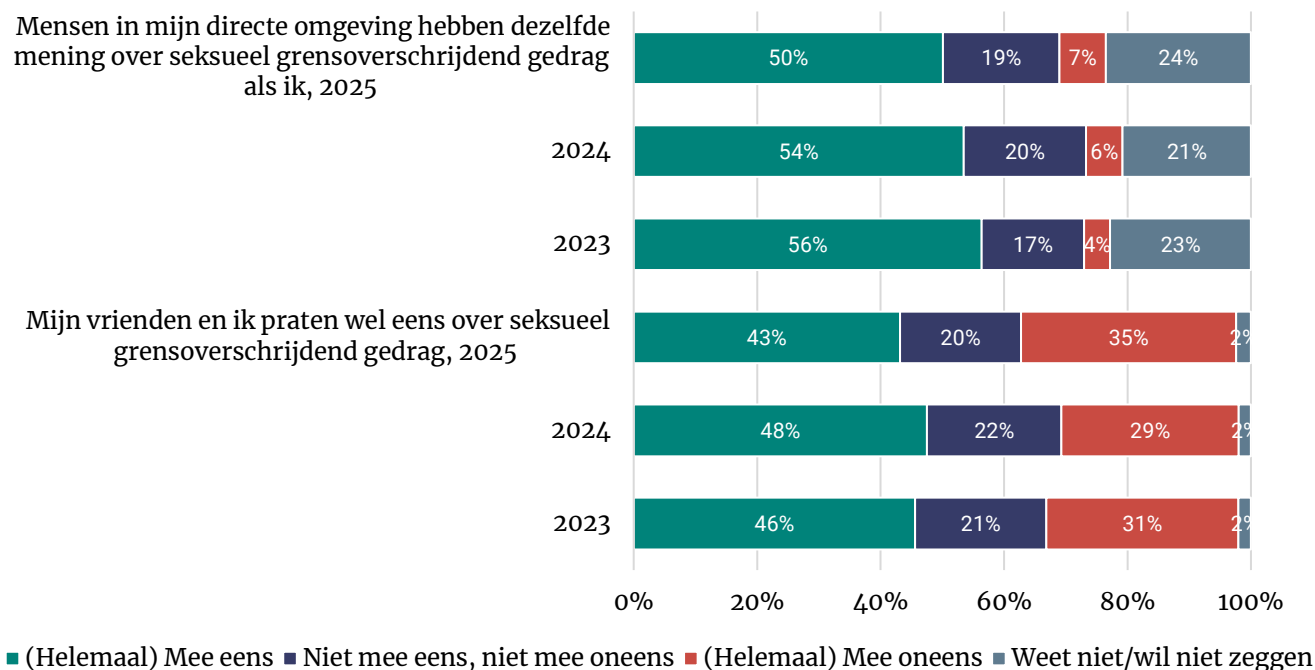

■ (Helemaal) Mee eens ■ Niet mee eens, niet mee oneens ■ (Helemaal) Mee oneens ■ Weet niet/wil niet zeggen

Minder mensen denken dat de eigen omgeving dezelfde mening deelt over het onderwerp

De groep die denkt dat mensen in hun directe omgeving dezelfde mening hebben over het onderwerp als zijzelf, is sinds 2023 iets kleiner geworden: van 56 procent naar 50 procent. Het aandeel dat aangeeft het onderwerp niet te bespreken met vrienden is iets groter geworden: van 31 procent naar 35 procent.

Figuur 4.3 Stellingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag (n=2.510)

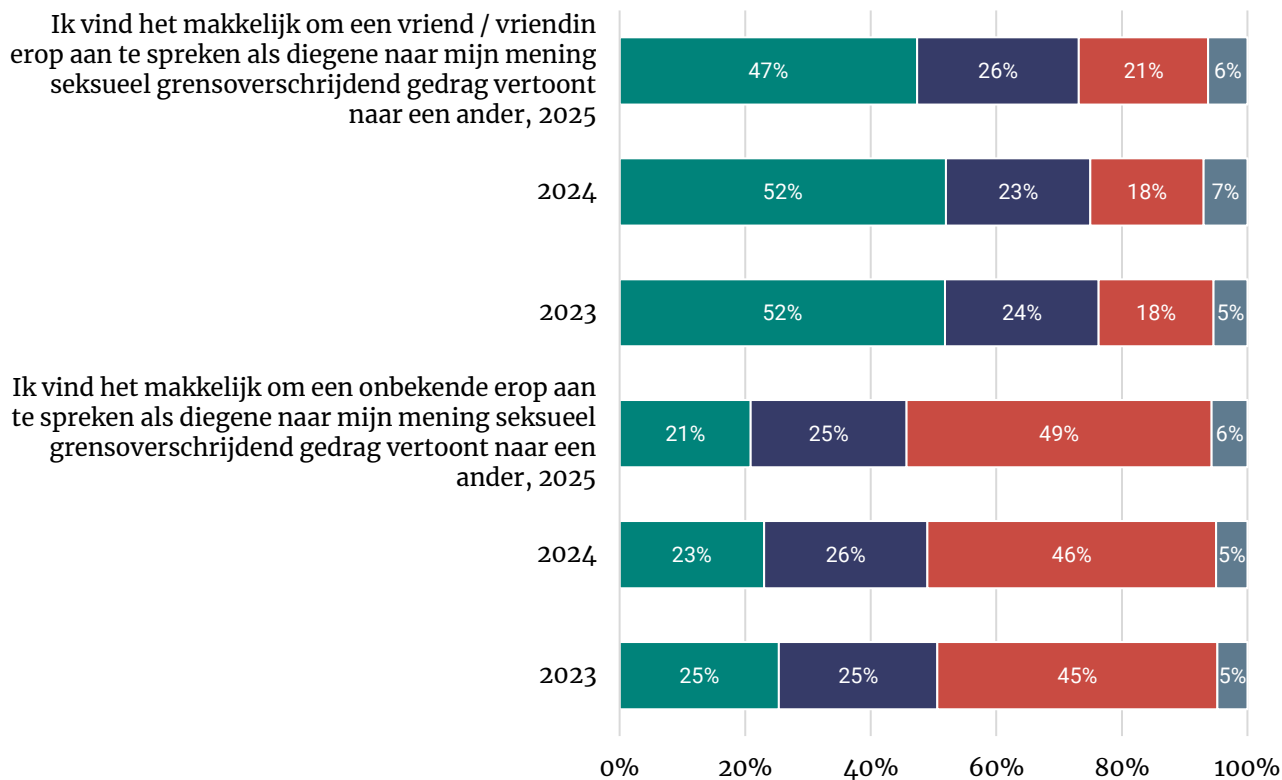

4.2 Eigen acties

Gemak om iemand aan te spreken iets afgenomen

Het gemak om iemand aan te spreken wanneer diegene seksueel grensoverschrijdend gedrag vertoont naar een ander is ook iets afgenomen. Een vriend of vriendin aanspreken vond in 2023 nog 52 procent gemakkelijker, terwijl dit in 2025 47 procent is. Een onbekende aanspreken vond in 2023 25 procent gemakkelijk; in 2025 is dit 21 procent.

Figuur 4.4 Stellingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag (n=2.510)

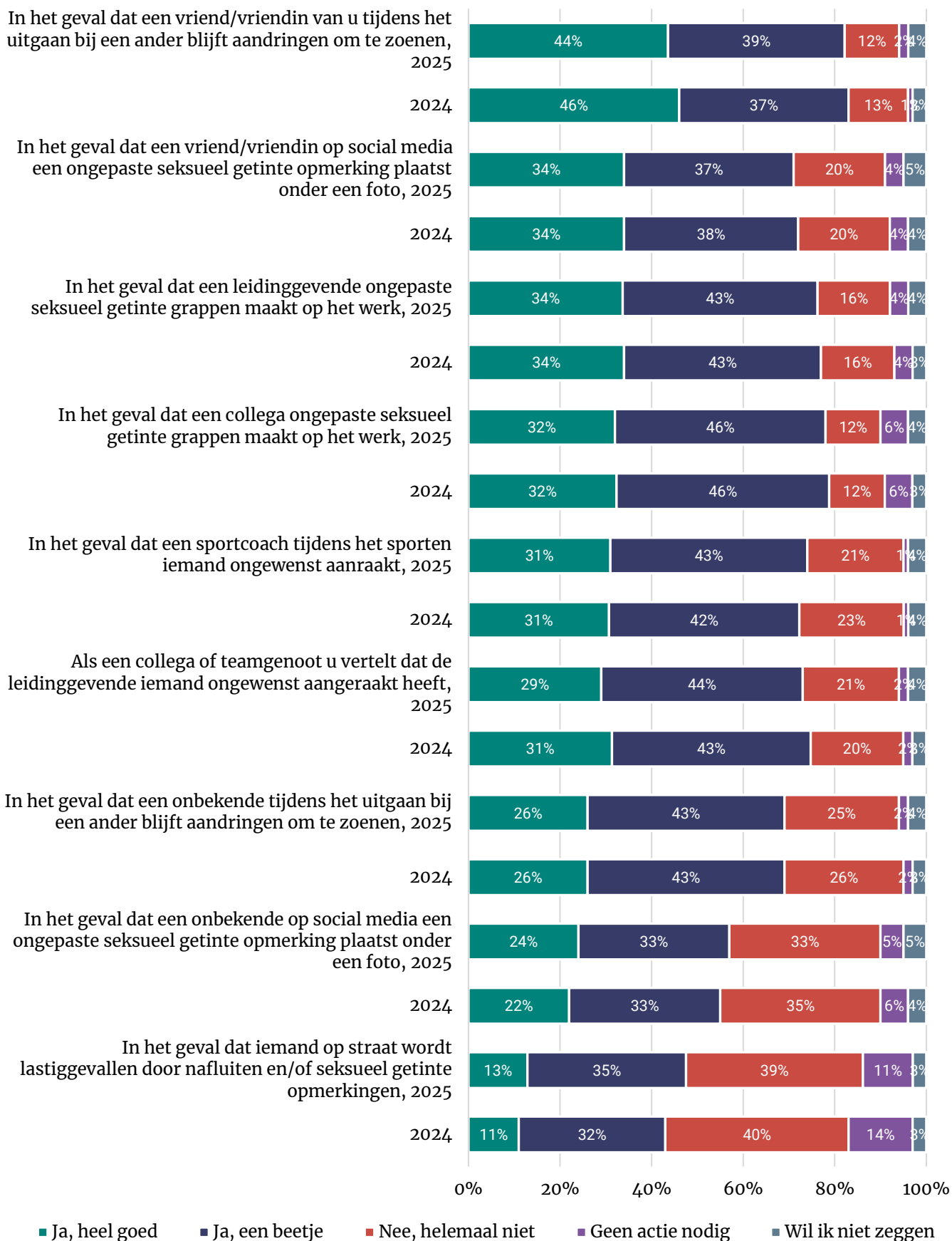

■ (Helemaal) Mee eens ■ Niet mee eens, niet mee oneens ■ (Helemaal) Mee oneens ■ Weet niet/wil niet zeggen

Bekendheid met mogelijk acties om te ondernemen niet veranderd

In de vragenlijst stonden enkele scenario's beschreven. Mensen konden aangeven in hoeverre zij weten welke acties zij mogelijk kunnen ondernemen wanneer zij zo'n situatie zien gebeuren of hierover horen. De volgorde van situaties waarbij men dit het beste tot het slechtste weet, is niet veranderd sinds vorig jaar. Ook zijn de resultaten per scenario vrijwel gelijk gebleven.

Figuur 4.5 Stel u voor dat u de volgende situaties zelf ziet gebeuren of dat iemand u hierover vertelt. Kunt u aangeven in hoeverre u weet welke acties u mogelijk kan kunt ondernemen (n=2.510)

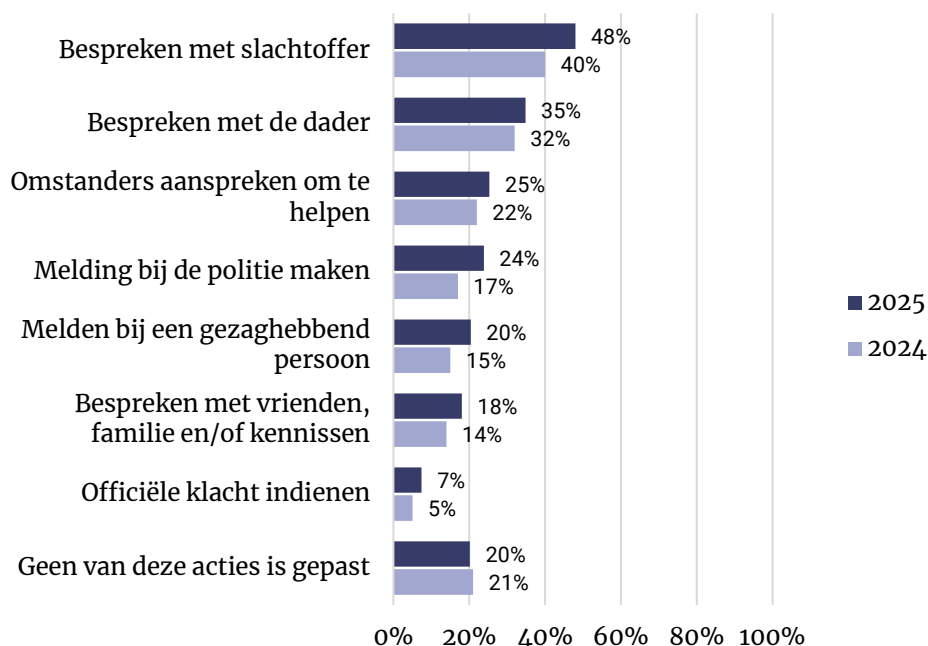

Scenario 1: lastiggevallen op straat

Vervolgens is gevraagd welke mogelijke te ondernemen acties gepast zijn per situatie. Over alle situaties kan gesteld worden dat mensen vaker bepaalde acties gepast vinden. In hoeverre een actie gepast wordt gevonden, is in alle gevallen toegenomen en nooit afgenomen. De grootste toenames zien we bij het bespreken met het slachtoffer, met toenames van 3 procent tot 12 procent.

In het geval dat iemand wordt lastiggevallen op straat vindt ongeveer de helft (48%) het gepast om dit met het slachtoffer te bespreken en ruim een derde (35%) met de dader. In 2024 vonden nog vier op de tien (40%) het gepast om dit met het slachtoffer te bespreken. Ook vindt een groter deel het gepast om een melding bij de politie te maken (24%) of bij een gezaghebbend persoon (20%) ten opzichte van 2024.

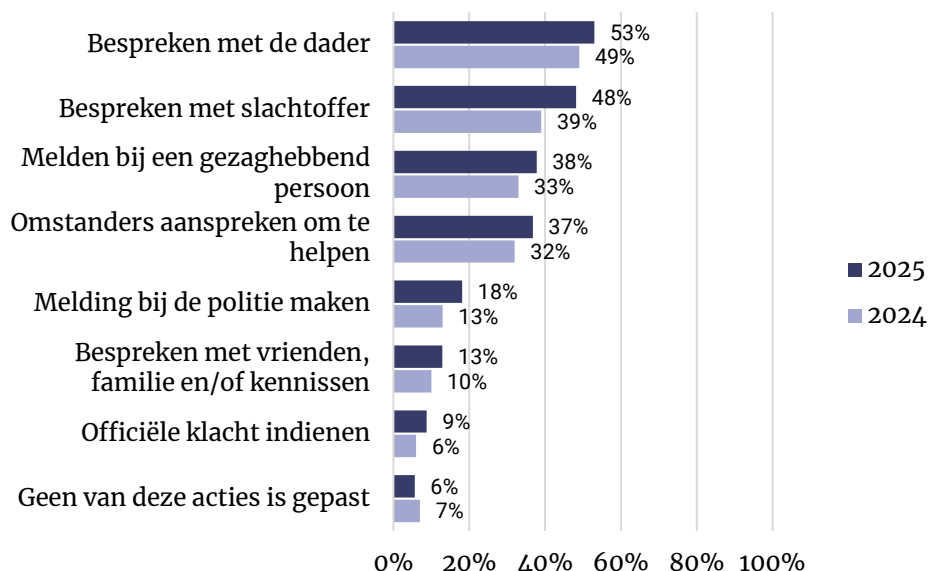
Figuur 4.6 Kunt u aangeven welke actie gepast is als iemand op straat wordt lastiggevallen door nafluiten en/of seksueel getinte opmerkingen? (n=2.510)

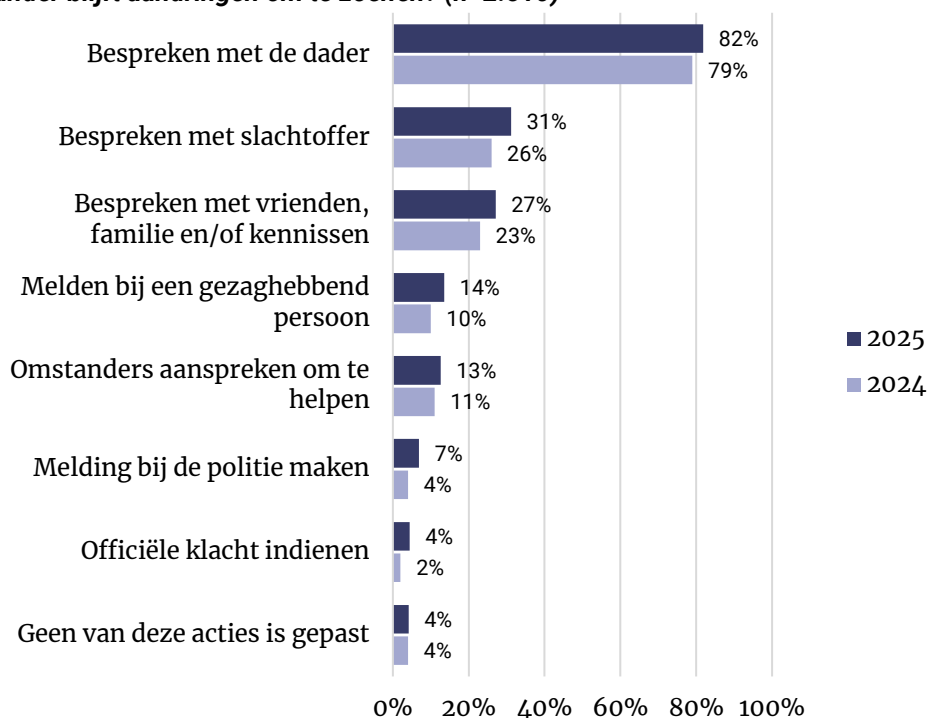
Scenario 2 en 3: aandringen bij een ander om te zoenen bij het uitgaan

Net als vorig jaar vindt een grotere groep Nederlanders het gepast om tijdens het uitgaan een vriend of vriendin aan te spreken op gedrag (79% tot 82%) dan een onbekende (49% tot 53%). In vergelijking met 2024 worden in 2025 bepaalde voorgestelde acties vaker gepast gevonden. Voornamelijk het bespreken met het slachtoffer wordt vaker als gepast gezien.

Figuur 4.7 Kunt u aangeven welke actie gepast is als een onbekende tijdens het uitgaan bij een ander blijft aandringen om te zoenen? (n=2.510)

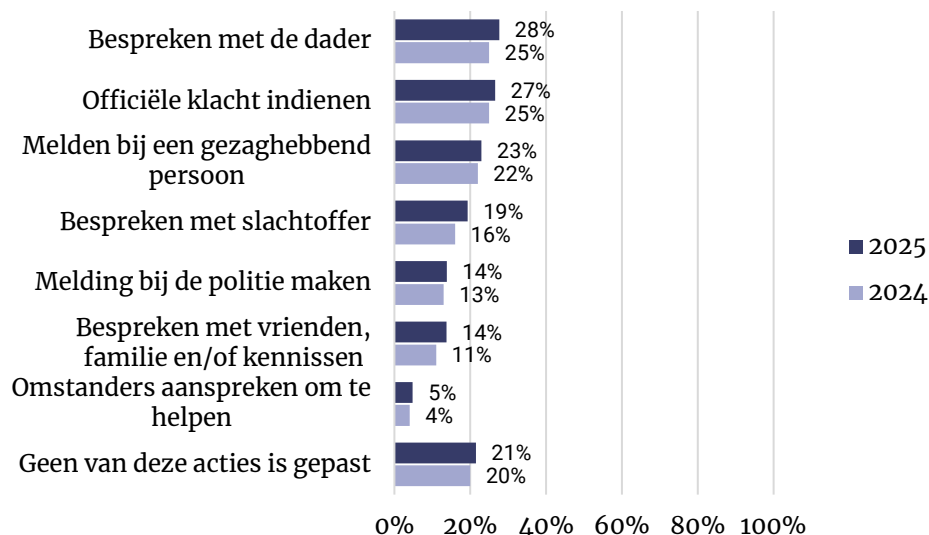
Figuur 4.8 Kunt u aangeven welke actie gepast is als een vriend/vriendin tijdens het uitgaan bij een ander blijft aandringen om te zoenen? (n=2.510)

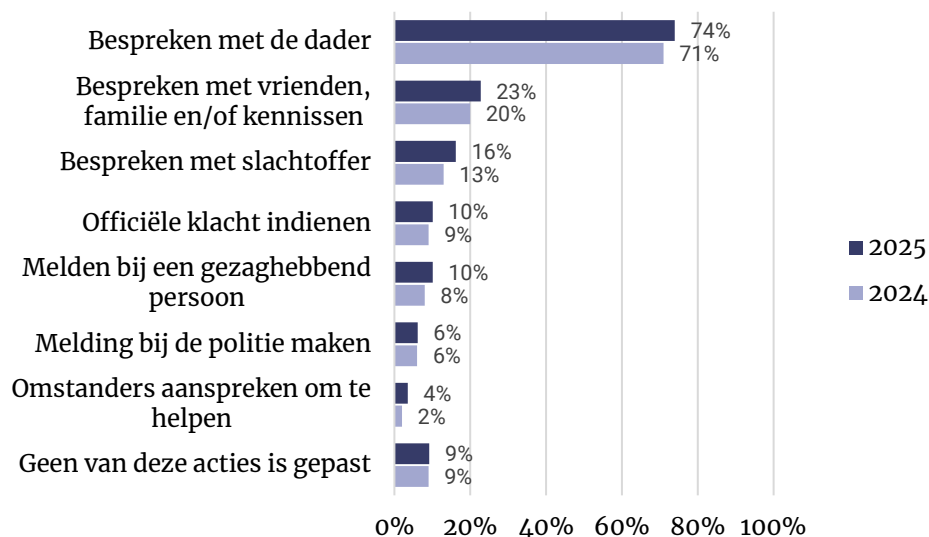
Scenario 4 en 5: ongewenst gedrag op social media

Ook op social media vindt net als vorig jaar een grotere groep Nederlanders het gepast om een vriend of vriendin aan te spreken op bepaald gedrag (71% tot 74%) dan om een onbekende aan te spreken (25% tot 28%). Ook in deze situatie worden in vergelijking met 2024 in 2025 bepaalde voorgestelde acties vaker gepast gevonden. Dit gaat wel om kleinere toenames dan in het uitgaan-scenario.

Figuur 4.9 Kunt u aangeven welke actie gepast is als een onbekende op social media een ongepaste seksueel getinte opmerking plaatst onder een foto? (n=2.510)

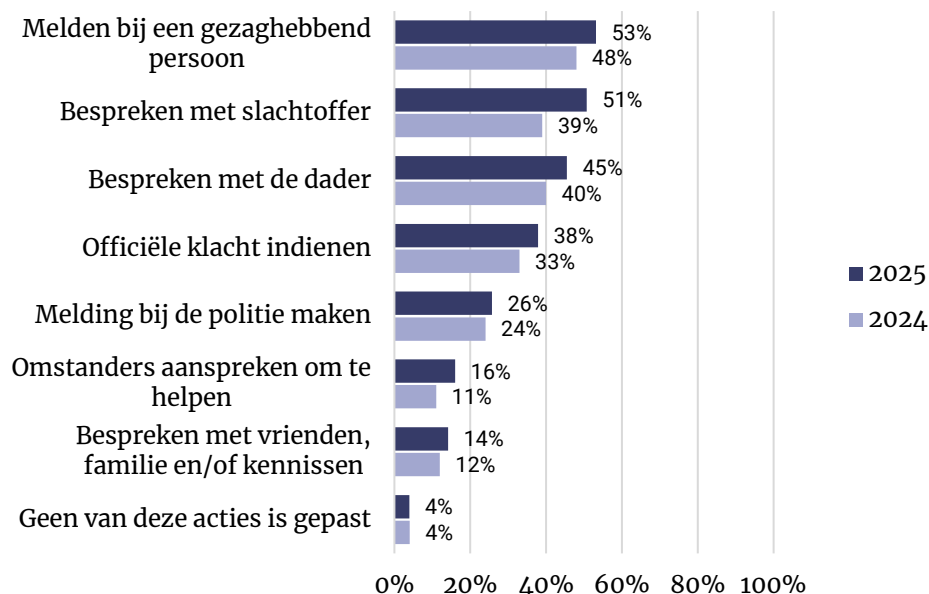
Figuur 4.10 Kunt u aangeven welke actie gepast is als een vriend/vriendin op social media een ongepaste seksueel getinte opmerking plaatst onder een foto? (n=2.510)

Scenario 6: ongewenst aanraken van een sportcoach

Ook in het scenario met een sportcoach vinden Nederlanders vaker bepaalde acties gepast. De grootste sprong zien we bij het bespreken met een slachtoffer: waar eerst vier op de tien (39%) dit gepast vond, gaat het dit jaar om de helft (51%) van de Nederlanders.

Figuur 4.11 Kunt u aangeven welke actie gepast is als een sportcoach tijdens het sporten iemand ongewenst aanraakt? (n=2.510)

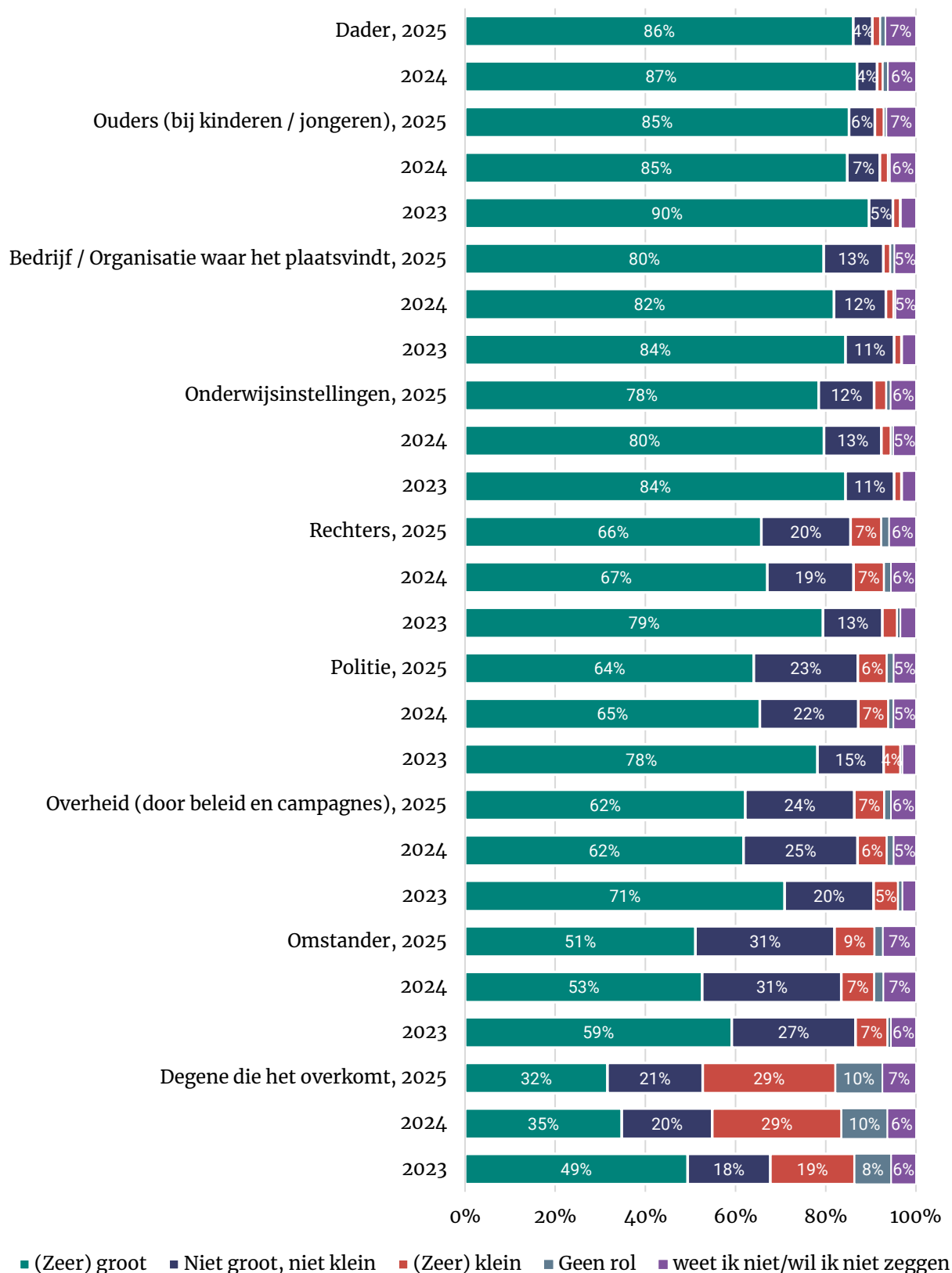
4.3 Rol bij aanpakken

Minder groepen krijgen grote rol toegeschreven om gedrag te verminderen

De verantwoordelijkheid voor het verminderen van seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt sinds 2023 aan minder groepen toegeschreven (ouders, bedrijven, onderwijsinstellingen, rechter, politie, de overheid, omstanders en degene die het overkomt).

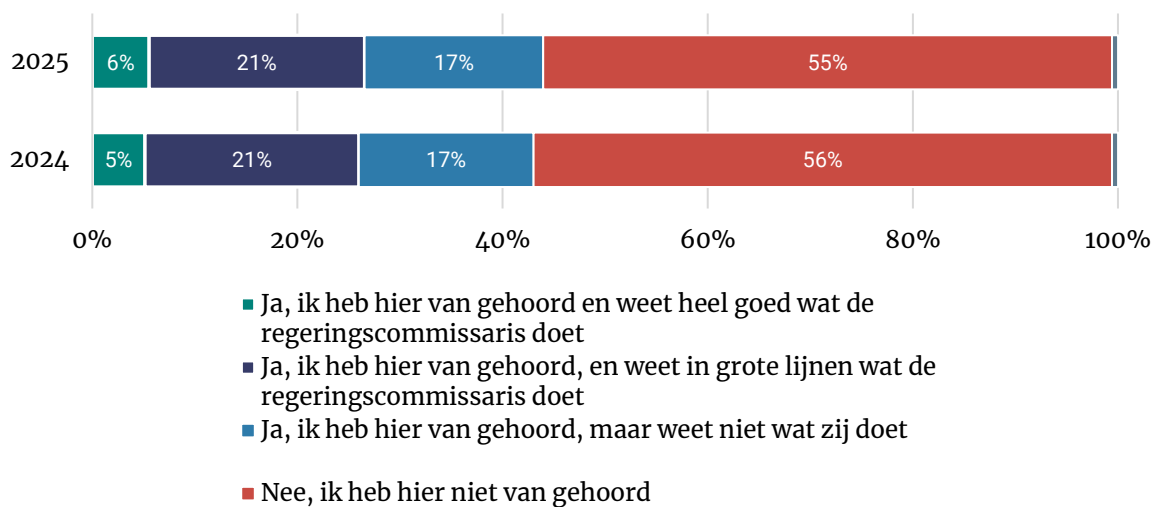
De grootste rol bij het verminderen van seksueel grensoverschrijdend gedrag speelt volgens de meeste Nederlanders (86%) de dader zelf, net als vorig jaar. Daaropvolgend ligt de rol bij de ouders, wanneer het om kinderen of jongeren gaat (85%). Dit is vergelijkbaar met 2024 (85%), maar iets minder dan in 2023 (90%). Acht op de tien zien een (zeer) grote rol weggelegd voor het bedrijf of organisatie waar het plaatsvindt (80%), vergelijkbaar met vorig jaar (82%). Ten opzichte van 2023 lijkt dit licht afgenomen (84%). Circa twee derde vindt net als vorig jaar dat rechters (66%) en de politie (64%) hier een (zeer) grote rol in spelen. In 2023 vonden nog ongeveer acht op de tien (79%; 78%) dit. Voor een derde (32%) speelt degene die het overkomt een (zeer) grote rol, in 2023 vond de helft (49%) dit nog.

Figuur 4.12 Hoe groot zou volgens u de rol van de volgende partijen moeten zijn bij het verminderen van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld? (n=2.510)

Ruim de helft heeft nooit gehoord van (werk van) regeringscommissaris Mariëtte Hamer
De overheid heeft sinds april 2022 een regeringscommissaris Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag, in de persoon van Mariëtte Hamer. Ten opzichte van 2024 zijn er vrijwel geen ontwikkelingen zichtbaar wat betreft de bekendheid met de regeringscommissaris.

Figuur 4.13 Heeft u wel eens gehoord van de regeringscommissaris Mariëtte Hamer of haar werk? (n=2.510)

5 Seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk

In dit hoofdstuk geven we antwoord op de volgende vraag:

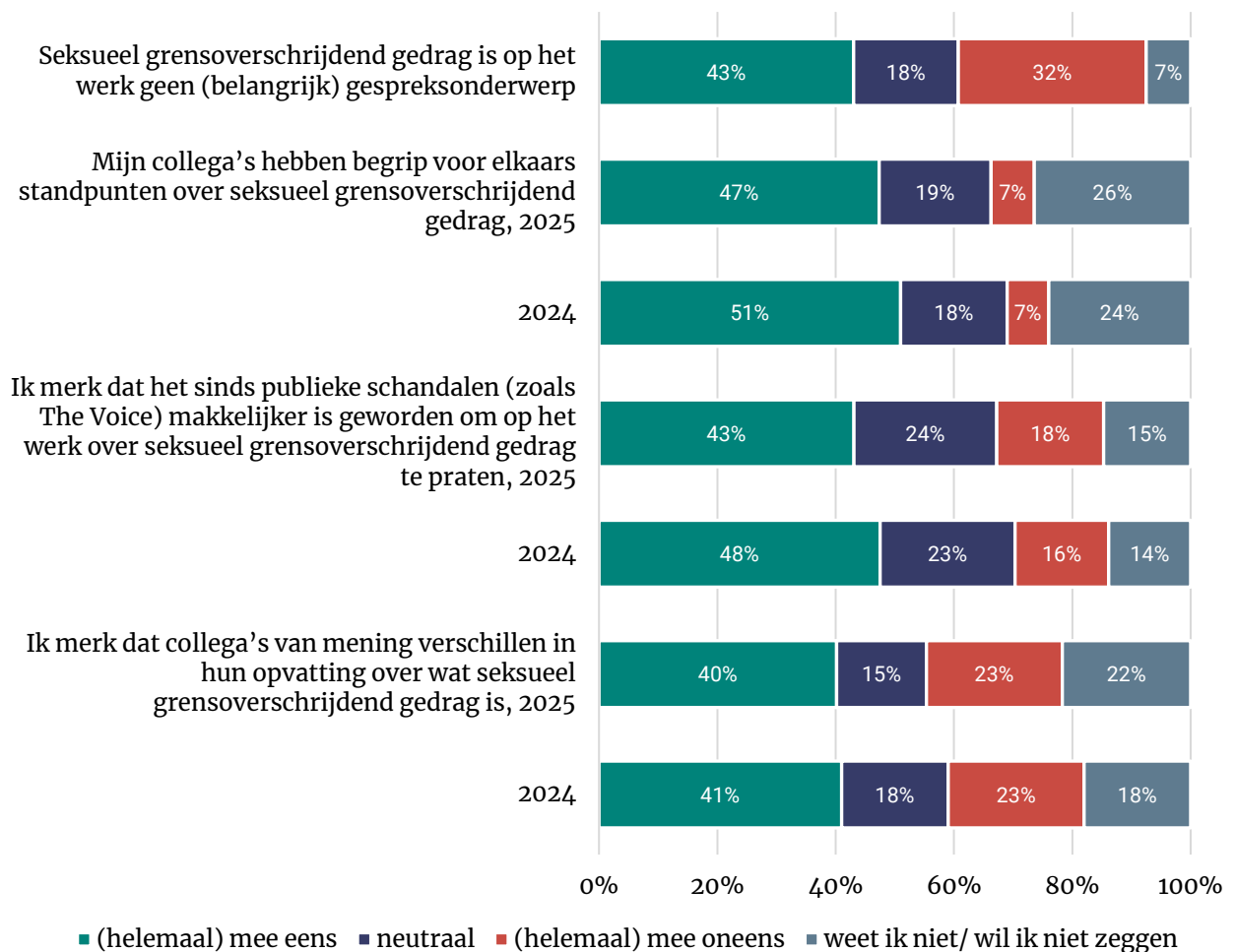
Hoe ervaart men (ook het tegengaan en bespreekbaar maken van) seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk?

5.1 Houding, gesprek en afspraken op werk

Seksueel grensoverschrijdend gedrag is goed bespreekbaar, mening over definitie kan verschillen

Ruim vier op de tien (43%) werkende Nederlanders¹ geeft aan dat seksueel grensoverschrijdend gedrag geen (belangrijk) gespreksonderwerp is op de werkvloer. Net als vorig jaar ervaren vier op de tien (40%) werkende Nederlanders dat collega's van mening verschillen over wat seksueel grensoverschrijdend gedrag is. Ongeveer de helft van de werkende Nederlanders (47%) ervaart dat collega's begrip hebben voor elkaars standpunten over seksueel grensoverschrijdend gedrag, wat iets minder is dan vorig jaar (51%). Sinds publieke schandalen zoals The Voice, vindt 43 procent dat er makkelijker gepraat wordt op werk over seksueel grensoverschrijdend gedrag, wat ook iets minder is dan vorig jaar (48%). Mogelijk is dat te verklaren omdat er in de periode vooraf aan de laatste meting geen grote schandalen in het nieuws waren.

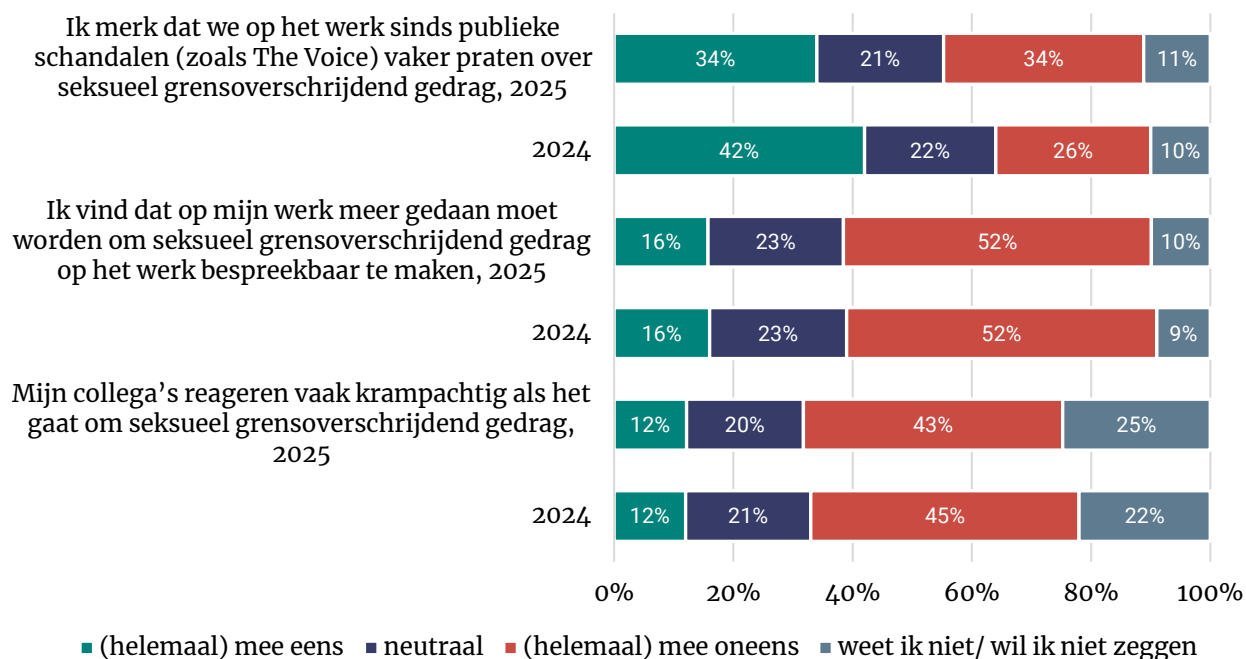
Figuur 5.1 Stellingen (n=1.491)

¹ Deze vragen zijn gesteld aan alle respondenten die in loondienst zijn, zzp'er zijn of werkgever zijn.

Ook merkt een kleiner deel (34%) op dat er vaker gepraat wordt op werk over seksueel grensoverschrijdend gedrag sinds publieke schandalen zoals The Voice, vergeleken met 2024 (42%). Net als in 2024 vindt de helft (52%) niet dat hun organisatie meer moet doen om seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk bespreekbaar te maken.

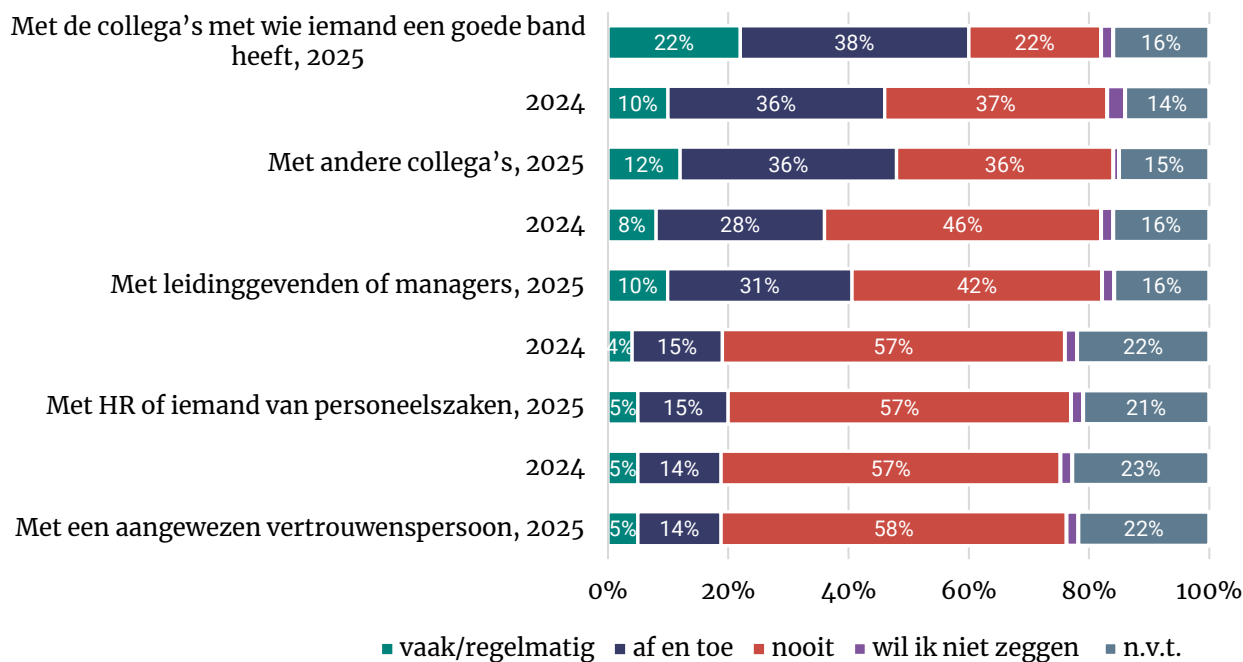
Figuur 5.2 Stellingen (n=1.491)

Grotere groep bespreekt het onderwerp met collega's

Als men het onderwerp 'seksueel grensoverschrijdend gedrag' op het werk bespreekt, dan is dit het vaakst met collega's die dicht bij hen staan (zie figuur 5.3). Dit is sterk toegenomen ten opzichte van 2024. Dit is opvallend, aangezien er uit eerdere stellingen blijkt dat een minder grote groep met gemak over het onderwerp praat. Een kwart bespreekt het vaak of regelmatig (ieder half jaar of vaker) met deze collega's. Hierna volgen andere collega's en leidinggevenden of managers. Ook dit aandeel is toegenomen. Vier op de tien Nederlanders bespreken dit met hun leidinggevenden of managers. In 2024 gold dit voor ongeveer een op de vijf Nederlanders. Dit wordt door Nederlanders meestal niet met iemand van HR of met een vertrouwenspersoon besproken: bijna driekwart geeft aan dit nooit te doen. Dit is vergelijkbaar met vorig jaar.

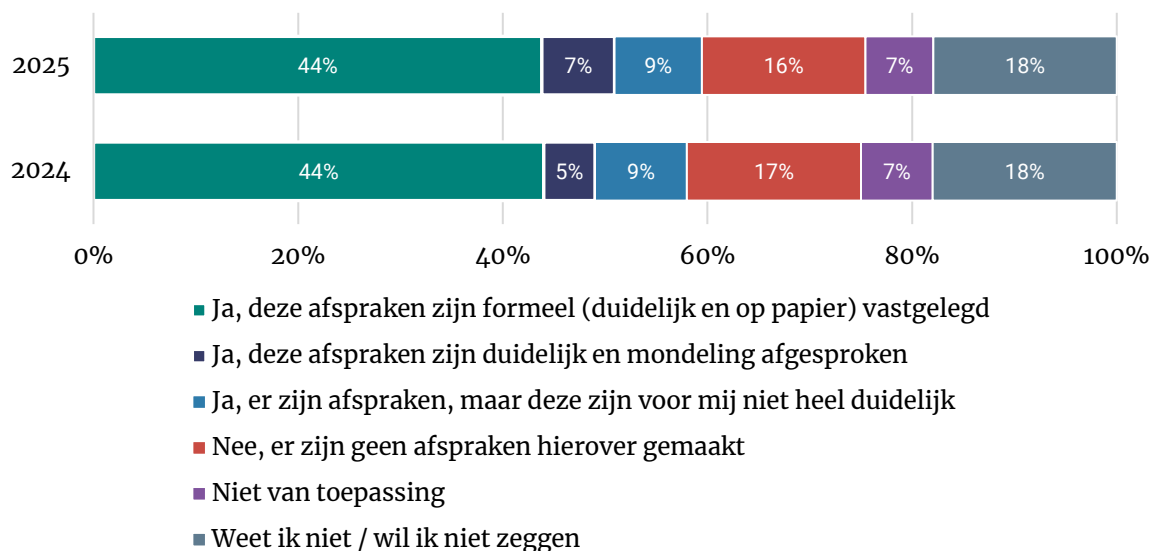
Figuur 5.3 In hoeverre wordt seksueel grensoverschrijdend gedrag besproken op uw werk? (n=1.491)

Helpt heeft naar eigen zeggen duidelijke afspraken op het werk over omgangsvormen

Ongeveer de helft (53%) geeft aan dat er op het werk duidelijke afspraken zijn gemaakt over de omgangsvormen. In bijna alle gevallen zijn deze op papier vastgelegd. Negen procent geeft aan dat er wel afspraken zijn gemaakt, maar vindt deze afspraken niet duidelijk. Een vijfde heeft geen afspraken op het werk over omgangsvormen, een even grote groep weet het niet. Dit is vrijwel onveranderd ten opzichte van 2024.

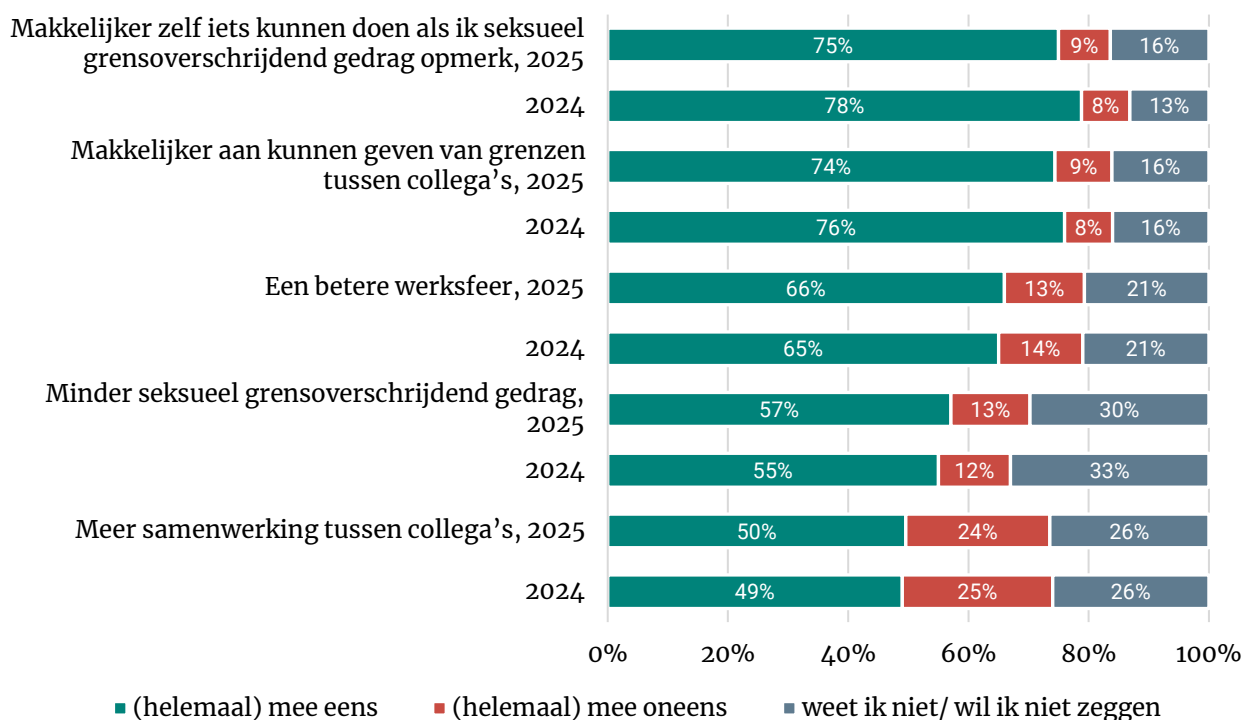
Figuur 5.4 Zijn op uw werk afspraken gemaakt over (on)gewenste omgangsvormen? (n=1.391)

Gesprek leidt tot eerder actie ondernemen en grenzen aangeven

Hierboven zien we dat er bij een deel van de Nederlanders op het werk afspraken zijn gemaakt. Aan degenen bij wie deze afspraken ook duidelijk zijn (53%), is gevraagd welke gevolgen dit heeft. Een ruime meerderheid van hen geeft aan dat zij nu makkelijker zelf iets kan doen als zij dit gedrag opmerkt en dat zij makkelijker grenzen kan aangeven tussen collega’s. Voor twee derde leidt het tot een betere werksfeer. Ruim de helft denkt dat het leidt tot daadwerkelijk minder seksueel grensoverschrijdend gedrag, drie op de tien weten dit niet of willen het niet zeggen. De helft denkt dat het zorgt voor meer samenwerking tussen collega’s. Een kwart is het hiermee oneens en een kwart weet het niet. Vergelijken met vorig jaar zien we geen grote verschillen.

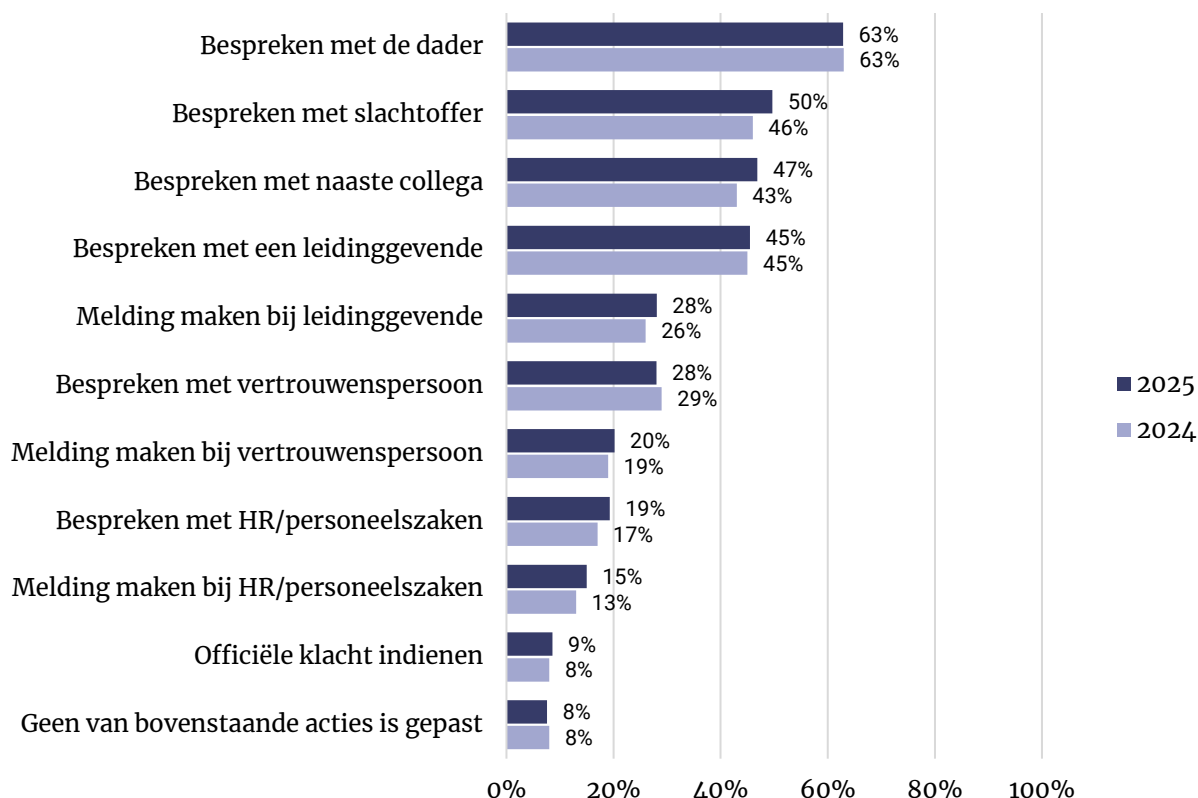
Figuur 5.5 Het gesprek over (on)gewenste omgangsvormen leidt tot ... (n=1127)

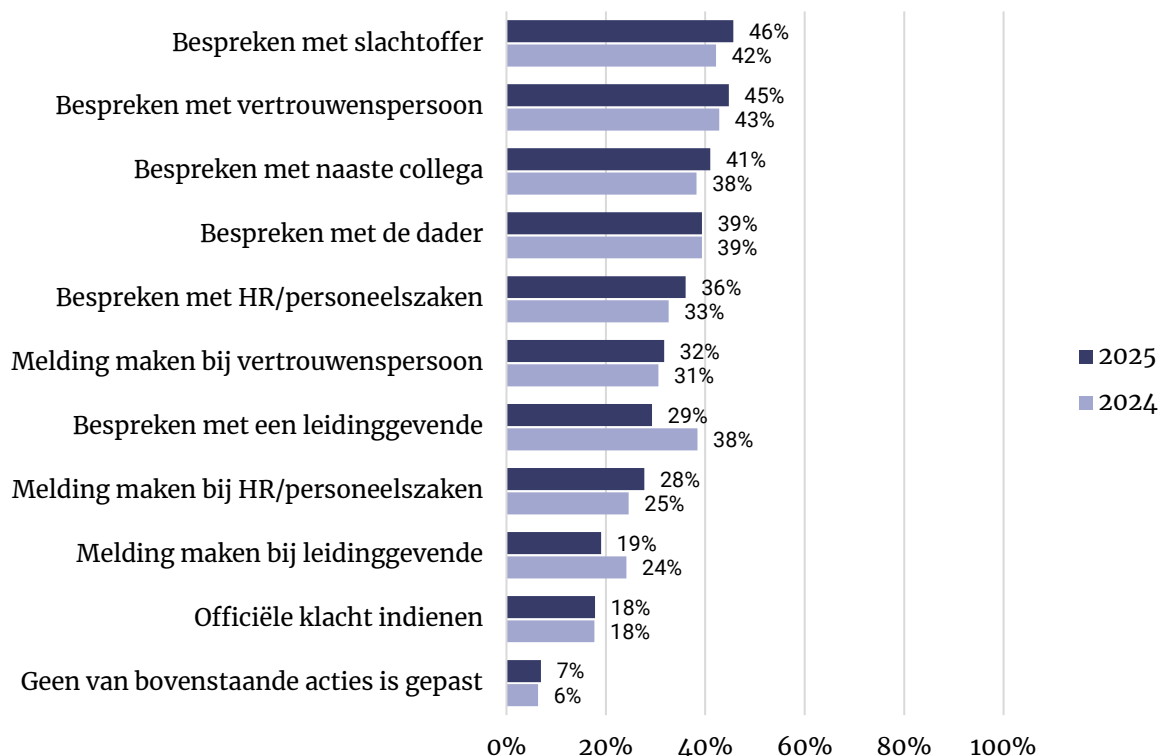
Twee derde zou collega aanspreken op ongepaste grap, HR vaker ingezet wanneer manager betrokken is

Welke acties Nederlanders gepast vinden als er op het werk ongepaste seksueel getinte grappen worden gemaakt, hangt onder andere af van wie deze grappen maakt. Als een collega deze grappen maakt, kiest twee derde ervoor om het met deze collega zelf te bespreken (63%). Als een manager de grappen maakt, zou 39 procent het met deze ‘dader’ bespreken. In beide gevallen bespreken Nederlanders dit relatief vaak met het slachtoffer, een leidinggevende of een naaste collega. Als een manager de grappen maakt, vindt men vaker dat een gesprek of melding met HR of een vertrouwenspersoon gepast is dan als een collega de grappen maakt. Een officiële klacht indienen wordt het minst vaak gedaan: 18 procent in het geval van de manager en 9 procent in het geval van de collega. Ten opzichte van vorig jaar zijn weinig verschillen in gepaste acties te ontdekken.

Figuur 5.6 Kunt u aangeven welke acties u gepast zou vinden in de volgende situaties: in het geval dat een collega ongepaste seksueel getinte grappen maakt op werk (n=1.491)

Figuur 5.7 Kunt u aangeven welke acties u gepast zou vinden in de volgende situaties: in het geval dat een leidinggevende ongepaste seksueel getinte grappen maakt op werk (n=1.491)

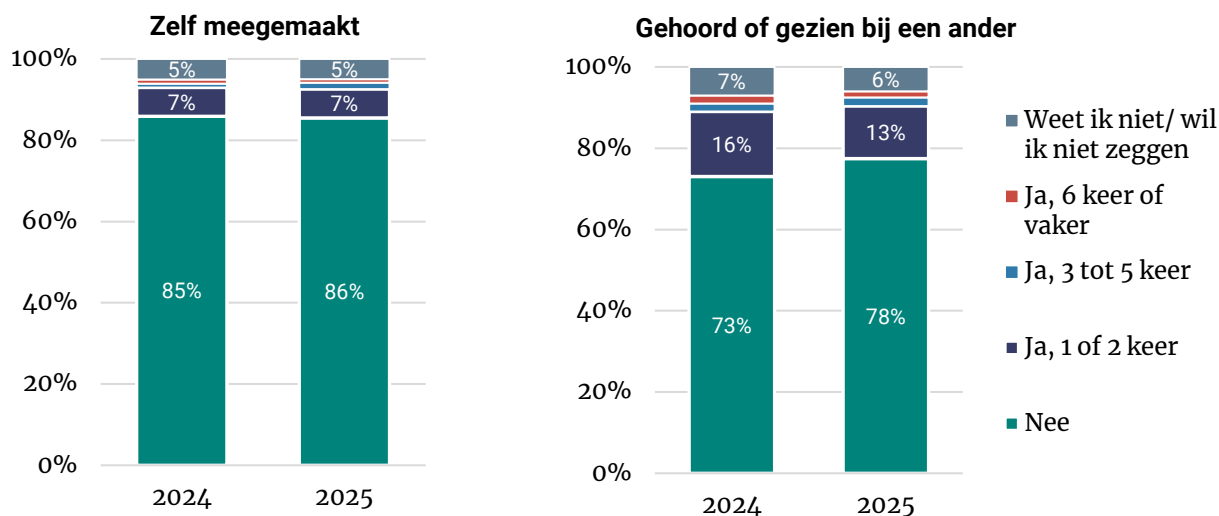

5.2 Seksueel grensoverschrijdend gedrag zelf meegemaakt of gezien op werk

Iets vaker gehoord of gezien dat een ander het gedrag heeft ervaren

Tien procent van de werkende Nederlanders heeft zelf in de afgelopen 12 maanden seksueel grensoverschrijdend gedrag meegemaakt op de werkvloer. Iets minder dan een vijfde (17%) heeft dit gezien of gehoord bij een ander. Meestal heeft iemand dit één of twee keer meegemaakt of gezien of gehoord, een kleinere groep vaker. Sinds vorig jaar heeft een iets grotere groep het wel eens gehoord of gezien (van 73 naar 78%).

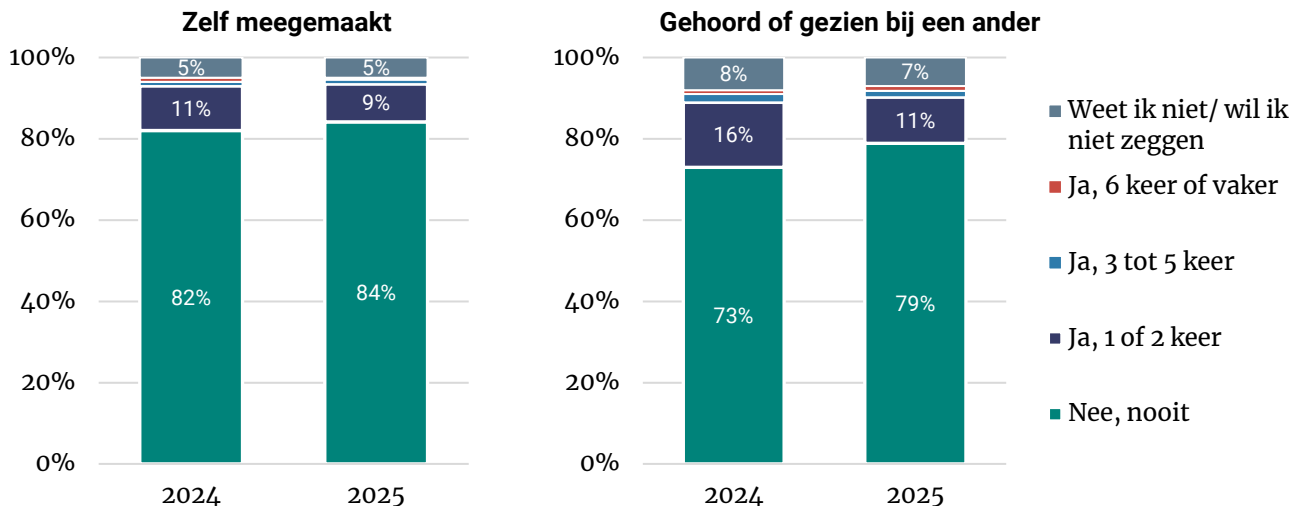
Figuur 5.8 Heeft u in de afgelopen 12 maanden seksueel grensoverschrijdend gedrag meegemaakt op de locatie waar u (vooral) werkt? (n=1.491)

Iets vaker twijfel of men het gedrag gehoord of gezien heeft

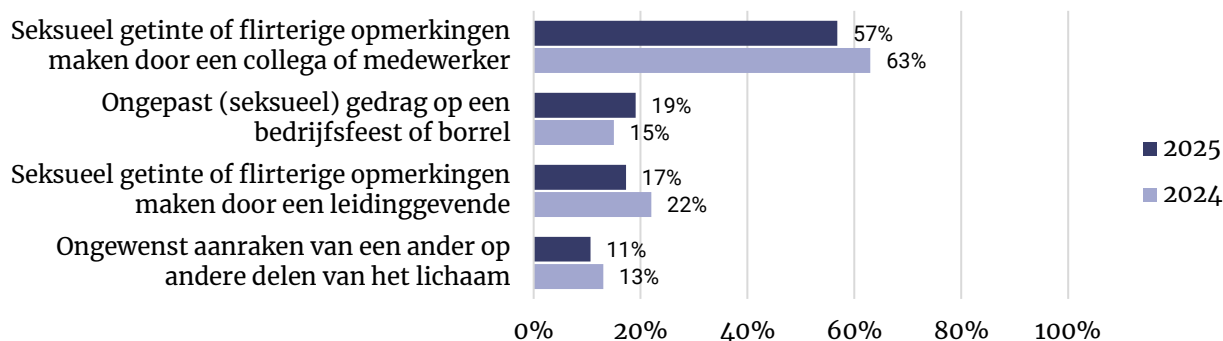
In het afgelopen jaar heeft 10 procent een situatie zelf meegemaakt waarover zij twijfelde of het seksueel grensoverschrijdend gedrag was. Een op de zeven (14%) twijfelde over een situatie die zij hebben gezien of gehoord bij een ander. Sinds vorig jaar twijfelt een iets grotere groep of zij het wel eens gehoord of gezien hebben (van 73% naar 79%).

Figuur 5.9 Heeft u in de afgelopen 12 maanden gedrag meegemaakt waarvan u twijfelde of dit seksueel grensoverschrijdend gedrag was? (n=1.491)

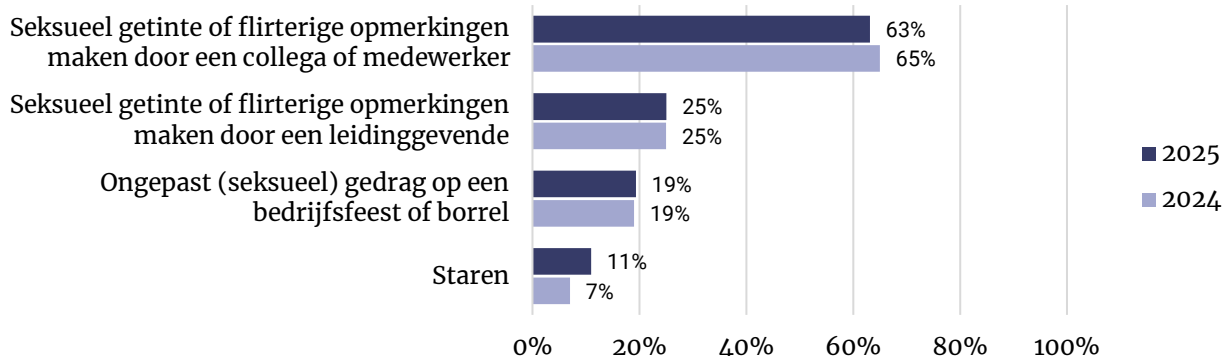

Als men twijfelde over of de situatie seksueel grensoverschrijdend gedrag betrof, ging dit in de meeste gevallen om seksueel getinte of flirterige opmerkingen van een collega of medewerker. Een vijfde (19%) twijfelt over gedrag op een bedrijfsfeest of borrel, iets meer dan in 2024 (15%). Iets minder dan een vijfde (17%) twijfelt over opmerkingen die gemaakt zijn door een leidinggevende, iets minder dan in 2024 (22%). Andere situaties werden door 6 procent of minder genoemd (niet in figuur). Sommige geven aan dat zij twijfelen over gedrag of opmerkingen door een klant, cliënt of patiënt.

Figuur 5.10 Waarover twijfelde u? – de vier vaakst genoemde situaties (zelf meegemaakt, n=162)

Figuur 5.11 Waarover twijfelde u? – de vier vaakst genoemde situaties (gehoord of gezien, n=211)

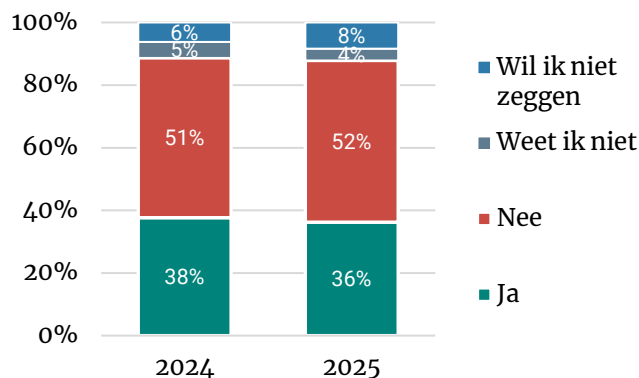

5.3 Actie ondernemen op werk

Helft onderneemt geen actie na zelf meemaken grensoverschrijdend gedrag op het werk

Van de Nederlanders die zelf seksueel grensoverschrijdend gedrag meemaakte op het werk afgelopen jaar, heeft de helft *geen* actie ondernomen. Een groep van 36 procent heeft dit wel gedaan, door dit te bespreken met collega's, degene die het gedrag vertoonde aan te spreken of een melding te maken. Dit is vergelijkbaar met 2024.

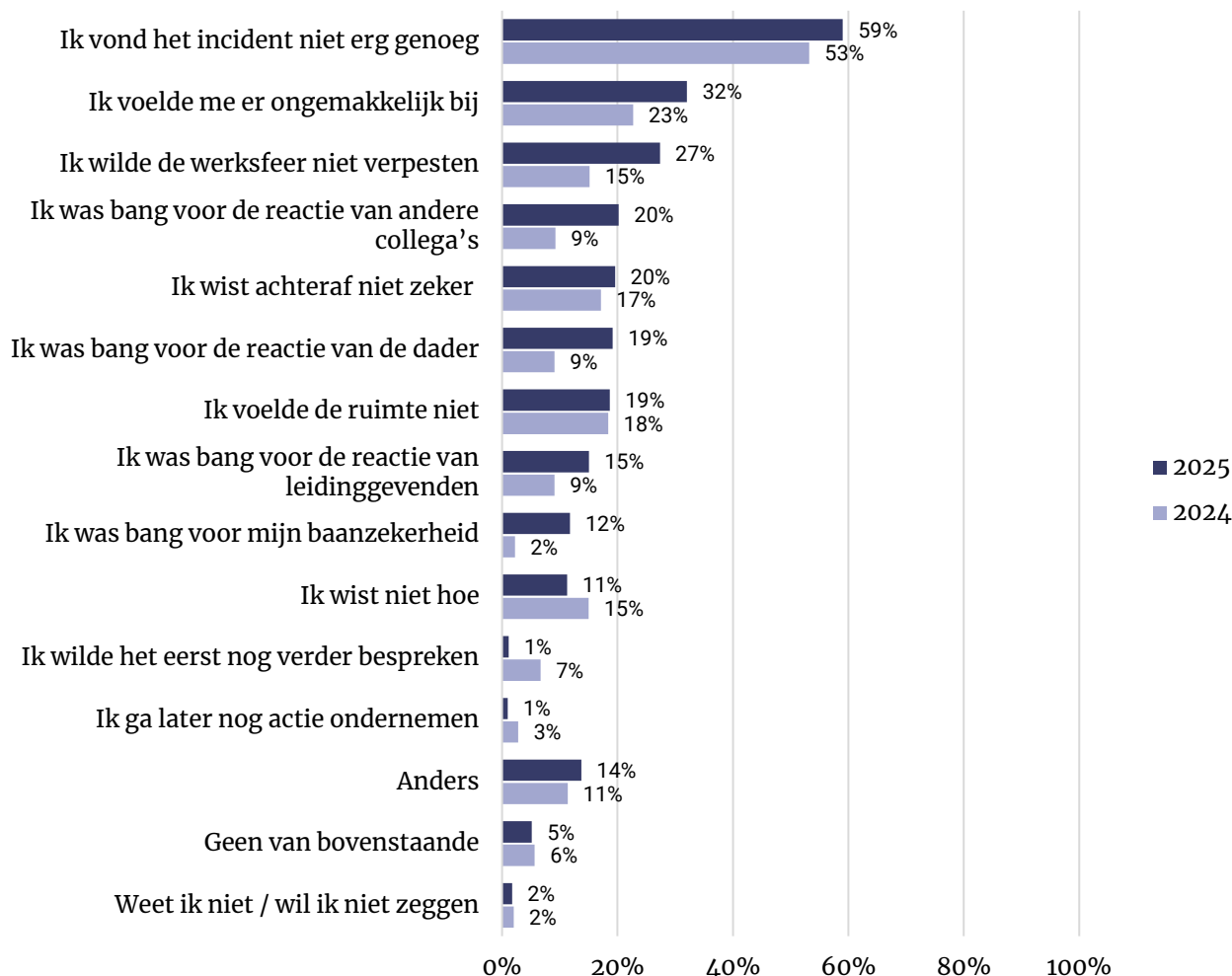
Figuur 5.12 U gaf aan dat u in de afgelopen 12 maanden zelf wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag meemaakte op de locatie waar u werkt. Heeft u toen actie ondernomen? (n=142)

Geen actie omdat incident niet ernstig genoeg voelde, een vijfde is bang voor reacties

In de meeste gevallen onderneemt iemand geen actie omdat diegene het incident niet erg genoeg vond (59%), iets meer dan in 2024 (53%). Een derde doet dit niet omdat hij of zij zich er ongemakkelijk bij voelde, meer dan in 2024 (23%). Ruim een kwart wil de werksfeer niet verpesten (27%). Dit is toegenomen ten opzichte van 2024 (15%). Een vijfde voelde de ruimte niet of twijfelde over de situatie. Ook was een vijfde bang voor de reactie van andere collega's (20%) en de dader (19%). Een groter aandeel is bang voor de reactie van anderen vergeleken met 2024. Een op de tien was bang voor hun baan zekerheid (12%) of wist niet hoe ze acties moesten ondernemen (11%).

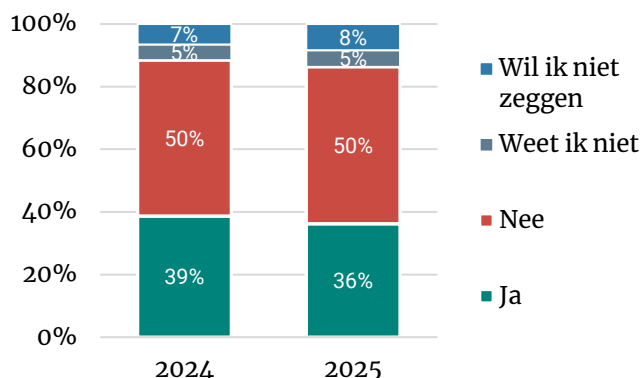
Figuur 5.13 U geeft aan dat u geen actie ondernam nadat u zelf seksueel grensoverschrijdend gedrag meemaakte. Kunt u aangeven waarom u dat niet deed? (meerdere antwoorden mogelijk n=73)

Helpt neemt geen actie na zien of horen grensoverschrijdend gedrag op het werk

Van de Nederlanders die op het werk grensoverschrijdend gedrag bij een ander hebben gezien of gehoord, heeft eveneens de helft *geen* actie ondernomen. Een groep van 36 procent heeft dit wel gedaan, door het gesprek met de dader aan te gaan, met het slachtoffer te praten, een melding te maken of de leidinggevende in te schakelen. Dit is vergelijkbaar met 2024.

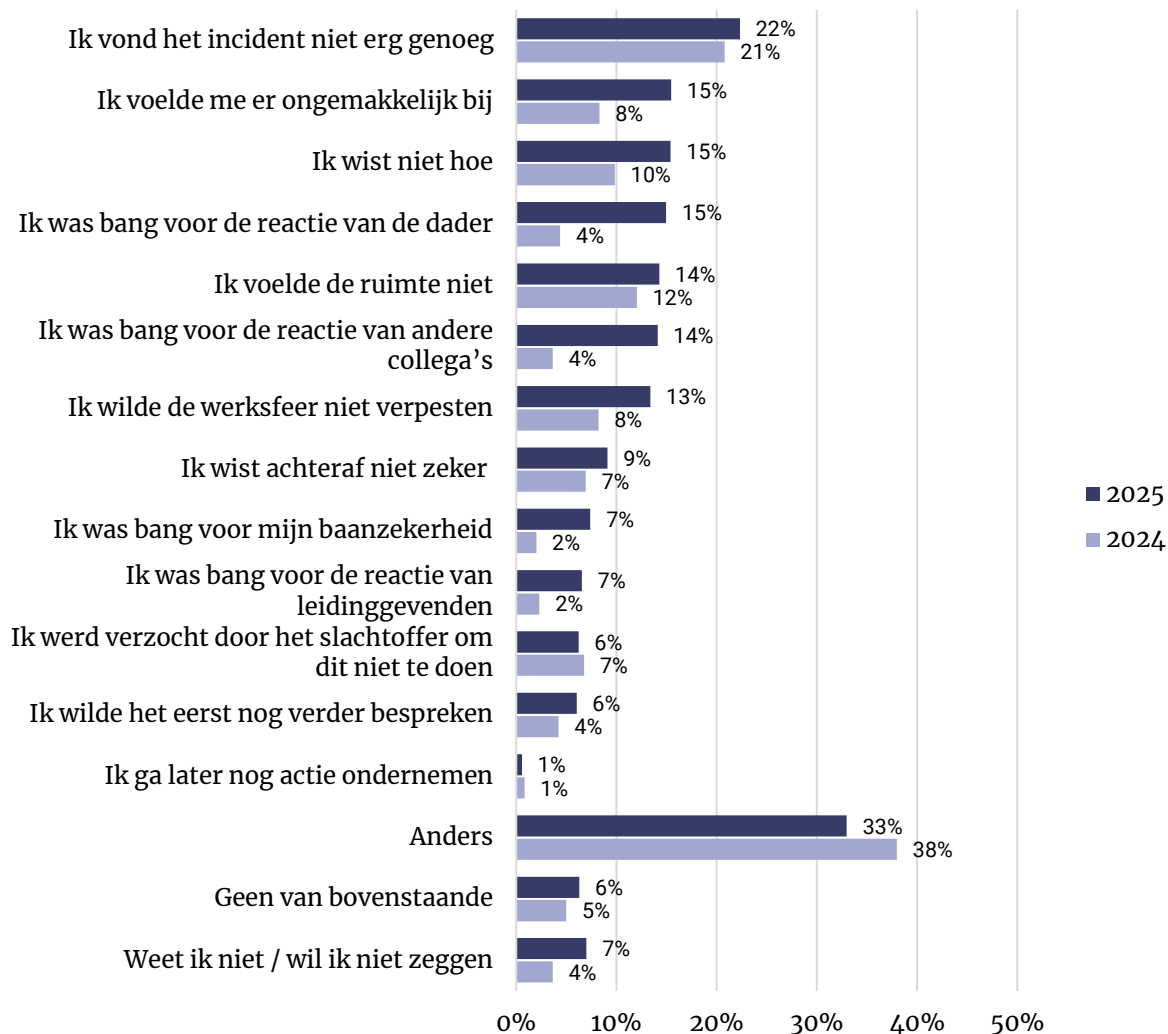
Figuur 5.14 U gaf aan dat u in de afgelopen 12 maanden wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft gezien of erover heeft gehoord op de locatie waar u werkt. Heeft u toen actie ondernomen? (n=247)

Geen actie omdat incident niet erg genoeg was of omdat er actie werd genomen

Een vijfde kwam niet in actie omdat zij het incident niet erg genoeg vond. Vijftien procent voelde zich hier ongemakkelijk bij, wist niet hoe of was bang voor de reactie van de dader. Dit is toegenomen ten opzichte van 2024. Een groep van 14 procent voelde hier geen ruimte voor of was bang voor de reactie van andere collega's. Een derde geeft een andere reden op, hier wordt vaak genoemd dat er al actie was ondernomen door iemand anders of het slachtoffer zelf.

Figuur 5.15 U geeft aan dat u geen actie ondernam nadat u seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft gezien of erover heeft gehoord. Kunt u aangeven waarom u dat niet deed? (meerdere antwoorden mogelijk, n=124)

A Bijlagen

A.1 Achtergrondkenmerken respondenten

Tabel A.1 Achtergrondgegevens van de steekproef (n=2.510) (ongewogen)

Kolom A	Aantal	Percentage (ongewogen) ²
Geslacht		
• Man	1.252	49%
• Vrouw	1.303	51%
• X (genderneutraal)	10	0%
Leeftijd		
• 18-39 jaar	633	25%
• 40-64 jaar	1.177	46%
• 65+ jaar	755	29%
Regio		
• West (UT, NH, ZH)	1.139	44%
• Noord (GR, FR, DR)	266	10%
• Oost (OV, GD, FL)	554	22%
• Zuid (ZL, NB, LB)	606	25%
Identificeert als LHBTIQ+		
• Ja	198	8%
• Nee	2.349	92%
• Zeg ik liever niet	18	1%

² De percentages bij geslacht, leeftijd, opleiding, regio en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023 zijn in de rest van de rapportage gewogen.

A.2 Het I&O Research Panel

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor een Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

Steekproef en representativiteit

Door een steekproef te trekken uit het I&O Research Panel is ernaar gestreefd een zo representatief mogelijk beeld te verkrijgen van de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder. In de praktijk zijn sommige groepen echter enigszins ondervertegenwoordigd. Op de uitkomsten van het onderzoek is daarom een weging toegepast, waarbij er wordt gecorrigeerd voor verschillen in geslacht, leeftijd, opleiding, regio en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 tussen de samenstelling van de netto-steekproef en de bevolking van Nederland. Het gewogen bestand is op deze kenmerken hierdoor representatief voor de Nederlandse bevolking (18+). De weging is uitgevoerd op basis van de zogenaamde 'gouden standaard' (CBS).

Contactgegevens

Ipsos I&O Enschede

Zuiderval 70

Postbus 563

7500 AN Enschede

053 - 200 52 00

KVK-nummer 08198802

nl-info-publiek@ipsos.com

www.ipsos-publiek.nl

Ipsos I&O Amsterdam

Piet Heinkade 55

1019 GM Amsterdam

020 - 308 48 00

nl-info-publiek@ipsos.com

